

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Cursus studiorum monasticorum, sive series sublimium disciplinarium - Cod. Ettenheim-Münster 99-110

Theologica universa - Ettenheim-Münster 108 - Tom. II

Cartier, Gallus

[S.l.], 1795

Caput quartum

[urn:nbn:de:bsz:31-111018](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-111018)

78. Secretum mutare, vel aliud, quod ab aeterno non habuerit efformare, et sine imperio, seu applicatione sua voluntatis nihil re ipsa fieri potest. At Deus potest potentia absoluta facere alia et plura in infinitum, quam qua fait; nam potentia absoluta est potentia secundum se precise considerata, ideoque soluta ab omni decreto, quo abigitur, seu determinetur ad certarum rerum productionem. Potentia autem divina sic spectata est infinita tum intensivè, tum extensivè: sive est ipsa omnipotentia spectata precise secundum se, ideoque quatenus potest id omne, quod non implicat contradictionem. Quare Deus habet potentiam faciendi alia plura, quam qua facta sunt, et fient, et quidem plura et plura atque perfectiora in infinitum: nam cogitari potest ens hac potentia praeditum.

82. Dices 2°. Deus non potest peccare, Ergo non est omnipotens.

Resp. neg. cons. Imò verò quia est omnipotens, ideo non potest peccare; nam,

* i. p. q. 25. a. 3. ad 2. ut ait S. Thomas*, peccare est deficere à perfectà ratione: unde posse peccare est posse deficere in agendo, quod omnipotentia repugnat.

83.

Caput Quartum De Visione Dei.

Deum esse invisibilem Scriptura docent: Regi saeculorum immortalis et invisibili soli Deo honor et gloria, inquit S. Paulus i. ad Timoth. ii. v. 17. Item c. 6. v. 16. Lucem habitat inaccessibilem; quem nullus hominum vidit. Verum quia eadem Scriptura alibi testatur, Deum esse visibilem; cum apparuerit, inquit S. Joannes Ep. i. c. 3. v. 2, similes ei erimus

quoniam videbimus eum sicuti est. Et i. Cor. 79.
13. v. 12. Videmus nunc, ait S. Paulus, per spe-
culum in enigmate, tunc autem facie ad
faciem. manifestum est, Deum alia ra-
tione esse invisibilem, alia vero visibilem.
Quod distinctis S. phis explicamus.

S. Primum

An Deus videri possit
oculis corporeis.

Hæretici quidam* Anthropomorphita
dicti circa an. chr. 400. Deo speciem huma-
nam tribuebant, unde sequebatur, cum
oculis corporeis videri posse; et quamvis
concors S. Patrum, imò ipsius Ecclesie sen-
tentia fuerit, Deum per oculos corporis,
quod jam gestamus, crassum nempe et ma-
teriale, videri hanc posse, tamen etate
S. Augustini controversia fuisse videtur,
num non post generalem corporum represen-
tationem oculi nostri ita defæcati ac
spirituales reddi possint, ut immutata, inquit
S. Aug.* corporum qualitate, Deum in se
ipso immediate conspiciantur sint. Et ergo

Conclusio.

Deus oculis corporeis nec visus est
unquam, nec videri potest.

Prob. 1° Ex S. Scriptura. i. ad Timot.
i. v. 17. Deus immortalis, et invisibilis di-
ctur. et c. b. v. 16. quem nullus hominum
vidit, nec videre potest. Porro de visio-
ne per mentem intelligi Apostolum non
posse, ostendunt hæc S. Joannis verba:
Scimus, quoniam cum apparuerit, simi-
les ei erimus, quoniam videbimus eum
sicuti est. Ergo intelligenda sunt de
visione per oculos corporis. Denique

84. Prima
F. pag 2/1.

* nomen compositum
ex vocibus grecis
ανθρωπος homo,
et μορφη forma
scilicet species.

85.

+

80. 1. Cor. 2. v. 9. Oculus non vidit, nec auris audi-
vit, nec in cor hominis ascendit, quae pra-
paravit Deus iis, qui diligunt illum.

Prob. 2.º ex S. Aug. Ep. 92. ad Itali-
cam viduam. Deus, inquit, hinc est purga-
tarum mentium, non istorum corporis au-
lorum.... Hoc autem oculus videre corporis
neque nunc potest, neque tunc poterit. Et
Ep. 147. ex S. Ambrosio haec refert: Nec cor-
poralibus Deus oculis quaeritur, nec circum-
scribitur visu, nec tactu tenetur, nec au-
ditur affatu.

Prob. 3.º ratione. Facultas orga-
nica, eaque vitalis, fieri non potest in ob-
jectum sibi non proportionatum. Atqui
visio per oculos corporis pertinet ad facultatem
organicam vitalem: Deus vero non est
objectum proportionatum huic facultati;
Substantia quippe spiritalis non est objec-
tum proportionatum facultati corporae:
quod enim videtur oculis corporis, videtur
per medium corporeum ac species corporeas,
Spiritus autem sic videri non potest. Ergo.

Confirmatur. Deus magis distat
ab objecto cuiuscunque facultatis corporae,
quam objectum unius facultatis distat ab
objecto alterius, s. g. coloratum a sonoro.
Atqui tamen una facultas non potest
attingere objectum alterius facultatis,
s. g. oculus sonos, nec auditus colores, alias
confunderentur istae facultates. Ergo
multo minus potest facultas corporae De-
um attingere.

86. Solvuntur Objectiones.

Ob. 1.º Ipsamet Scriptura testatur
multos ex veteribus Patriarchis Deum vidisse
oculis procul dubio corporis. Genes. 32. v. 30.
Jacob ait, Vidi Deum facie ad faciem. Enod.

33. v. 11. Loquensbatur autem Dominus ad Moysen 81.
facie ad faciem. Isai. 6. v. 1. Vidi Dominum se-
dentem super solium. Denique Job. 42. v. 5.
Auditu auris audivi te, nunc autem oculis me-
us videt te. Et c. 19. v. 26. Rursum circum-
dabar pelle meâ, et in carne meâ videbo Deum
meum, quem visurus sum ego ipse, et oculi
mei conspiciantur. Denique Luc. 3.
v. 6. Videbit omnis caro salutare Dei. Eyp.

Resp. Neg. ant. ad 1. textum genes.
dicimus. Jacob vidisse Deum in personâ mi-
nistri sui nempe Angeli; prout interpreta-
tur Osee Propheta c. 12. v. 3. et 4. qui dicit,
Jacob contatum fuisse cum Angelo. ad 2.
Eod. Moyses, teste S. Stephano Act. 7. v. 38.
contatus est cum Angelo Dei vices gerente.

Ad 3. Isai. Visus est ab Isaiâ Deus sedens
super solium vel in raptu et extasi, vel
in somnis per quâdam species sensibiles,
prout interpretatur S. Aug. Ep. 147. Nisi
volueris, quod absurdum foret, Deum ad
modum corporis extensum esse et sedere.

Ad 4. Ea Job. dicimus, illum non
loqui de visione substantia divina, sed de
effectibus providentia Dei, quasi dicit: O
Deus! audiveram multa de tuâ providentiâ
circa homines; nunc, quæ audivi, experi-
mento proprio disce, et quasi ad oculum vi-
deo.

Ad 5. ex eodem, ~~apparet~~ di-
cimus ~~S. Augustinus~~ sensum illius hunc esse,
In hac carne resurgam, et his oculis videbo
Christum Salvatorem meum, non quidem
secundum divinitatem, sed secundum huma-
nitatem, quando apparebit in die iudicii ju-
dicaturus vivos et mortuos. Vel resumpto
proprio corpore Deum videbit, non quidem
per carnem, sed per mentem. Ita S. Aug. * lib. 22. de civ. c. 24.

2. 42

ris audi-
na pra-
m.
ad Itali-
st purga-
propria au-
corporis
erit. Et
Neccor-
nec circum-
r, nec au-
altas orga-
test in ob-
n. atque
d facultat-
o non est
laullati;
est obje-
propria:
videtur
corpore
est. Ergo
agnis distat
tis corpore
distat ab
a sonno.
on potest
laullati;
colores, alia
ates. Ergo
corpore de
mes.
ira testatur
s Deum vidisse
genes. 32. v. 1.
faciem.

Denique istud Luc. 3. Videbit omnis caro salutare Dei S. Aug. serm. 277. interpretatur de Christo incarnato, omnium Salvatorem ac Redemptorem.

¶ Vel juxta communem scriptura locum

per vocem caro intelligitur homo.

Sensus ergo est: Videbit omnis homo salutare Dei, oculis mentis nempe non corporis.

Ob. 2. Ignis corporeus agere potest in rem spirituales; torquet enim Demones, et animas damnatorum in inferno; pariter aqua baptismalis gratiam spirituales producit in animam baptisati; item anima rationalis, licet non extensa, sed spiritualis, unitur cum corpore extenso ac materiali, et illud videt ac intrinsecus. Ergo etiam potest oculus corporeus esse elevatus ad Deo, ut Deum ipsum videat.

Resp. neg. cons. Disparitas est, quia visio est actus vitalis, quo fluit à principio interno et vitali, et circa objectum potentia vitalis: ignis autem ad animas torquendas, et aqua baptismalis ad sanctificandam animam confert, ut merum Dei instrumentum, qui se qualibet, tanquam instrumentum ad quodlibet non vitale uti potest; sicut usus est huto ad visum coeco nato restituendum. Unde in ejusmodi effectibus producendis nulla requiritur proportio inter instrumentum quod Deus utitur, et effectum; qualis tamen proportio necessaria est inter potentiam vitalem, qua vitaliter agit, et objectum proportionatum.

Ad exemplum animae rationalis, dicimus, eam cum corpore materiali tanquam ejus formam uniri; atque cum mundi organo ex se se alligata sit, esse quodammodo potentiam universalem, qua circa quodcumque objectum cognoscibile versari potest: quamquam quae ratione in fiat, et corpori materiali con-

jungatur, explicari vix imò ne vix quidem à nobis possit. Vide quo de eà disseruimus in Metaphysicâ nostrâ part. 2. c. 3. Non ita porro est de potentia particulari v.g. oculi, qua potentia ad certum obiectum est determinata, et à certâ organi dispositione pendet, ut in actum eumpat.

S. Secundus.

88.

3. 42

An Deus intuitivè videri possit ab intellectu creato et comprehendi.

Duplex distinguitur Dei cognitio, abstractiva scilicet, et intuitiva. Cognitio Dei abstractiva, est ea, quâ Deus per creaturas tanquam per medium seu motivum videtur, estque nonnisi improprie visio, quia visio proprie est intuitio rei presentis. Intuitiva est ea, per quam cognoscitur Deus clarè in se ipso, et ut est in se.

Arcanum et recentiores Græci apud Amalannum*, negant Deum etiam à beatis posse videri in se, et intuitivè, sed tantum in quadam ejus similitudine, vel luce ab eò derivatâ. In oppositum errorem inviduerunt Bequardi et Bequina docentes Deum etiam naturaliter ab intellectu humano videri posse, et animam non indigere lumine gloria seu auxiliò supernaturali ipsam elevante ad videndum Deum, et eò beatè fruendum*. His præiverat Eunomius cum suis, docens non solum Deum clarè videri, sed etiam comprehendi naturaliter posse ab intellectu creato*. Contra eos ponitur

* lib. 15. questionum.

* Clementina que incipit: Ad nostrum, de hæreticis.

* Theodor. lib. 4. hæretic. fabul.

et omnis
interpa
Salvato.
agere potes
im Damo.
pono: pari
spiritua
i: item
tensa, per
extensio ac
etur. hys
elevari à
tas est, quia
primis
n poten
as torquen
tifican
m Deims.
t, tanque
vitale
isum coo
ejusmodi
quiritur
r quò
tamen pro
tentiam
et obiectum
a rationali
materiali tan
atque cum
i sit, esse
iversalen
tum cognos
quam quæ
aterialion

Conclusio 1^a

Deus non potest intuitivè videri ab intellectu creatò per solas naturas vires; benè autem adjutò, elevatò, et corroboratò aliquo supernaturali auxiliò Dei, quod lumen gloria seu uberior Dei consuetus immutatur à Theologis.

§ 1ª pars conclusionis, § jam adductis Scripturae testimoniis, quibus Deus invisibilis dicitur: quem nullus hominum vidit, sed nec videre potest. 1. ad Timoth. 1. v. 16. Ubi Apostolus negat duntaxat, Deum videri posse naturaliter; nam 1. Cor. 13. Beatis tribuit in celo visionem Dei intuitivam; et S. Joannes Ep. 1. c. 3. v. 2. affirmat, ei, cum apparuerit, similes nos futuros, quoniam videbimus eum sicuti est. Ergo impossibilem duntaxat probant, vel per oculos corporis, vel per solas intellectus creati vires.

Accedunt et alia testimonia, qua gratia Dei beneficio adscribunt intuitivam Dei visionem: * gratiam et gloriam dabit Dominus. Rom. 8. v. 23, gratia Dei vita aeterna. Joan. 17. v. 3, Hæc est autem vita aeterna, ut cognoscant te solum Deum verum, et quem misisti Jesum Christum. Porro, si media, per qua ad claram Dei visionem, tanquam ad finem, pervenitur, sunt ex gratia, non ex natura; ipse quoque finis per gratiam, non per solam naturam comparari potest.

§ 2do Ex S. Patribus, probavit S. Epiphanius, qui Hæres. 76. n. 7. hæc simul coniungit, et Deum videri posse non posse per naturam, et videri posse per gratiam. Deum quidem, inquit, videri præsertim ab humana natura non posse fatemur... Sed inde tamen invisibi-

u * § 1^a § 83. v. 12.

his Deus, pro sua humanitate ac potentia, im-^{35.}
becidam aciem ita virtute sua corroborare
signatur, ut quod videri alioqui non posset,
afficiat. Item Ex definitione Con-
cilii Viennensis, qua inter ceteros errores
Beguardorum et Beguinarum hic numero
quintus damnatur: Quod quaelibet intella-
tualis natura in se ipsa naturaliter est bea-
ta: quodque anima non indiget lumine
gloriae ipsam elevante ad Deum videndum,
et eo beate fruendum.

Prob. 3.^{ti} ratione. Potentia natu-
ralis vivibus suis permixta non potest elice-
re operationem supernaturalem: alias vel
haec potentia definirer esse naturalis, vel
ipsius actus non esset supernaturalis. Ergo p.

Præterea Dei visio ~~hæc~~ intuitiva
longè superat vires omnes et exigentiam na-
turae: nam perfectior est, quam actus
v.g. fidei, spei et charitatis divina, qui fi-
de docente, natura nostra vires ~~superat~~ supe-
rant. Ergo p.

Prob. 2.da pars conclusionis, 1.º Ex
S. Scriptura. Matth. 5. v. 8. Beati mundo
corde, quoniam ipsi Deum videbunt. Joan.
14. v. 21. Qui diligit me, diligetur à Patre
meo; et ego diligam eum, et manifestabo
ei me ipsum. 1. Joan. 3. v. 2. Cum appa-
ruerit, similes ei erimus; quoniam videbi-
mus eum sicuti est. 1. Cor. 13. v. 12. Vi-

demus nunc per speculum in enigmate, tunc
autem facie ad faciem. Denique conie-
ditur re vera Sanctis in celo degentibus
intuitiva et beatifica Dei visio, ut ex
professio inferius demonstraturi sumus, ac
manifeste patet ex Matth. 18. v. 10. Angeli
eorum in coelis semper vident faciem Patris

44

86. mei, inquit ibi Christus ipse. Ergo, p. p.

Prob. 2do Ex perpetua Ecclesia tra-
ditione, quam confirmavit Eugenius IV.
in Decreto seu instructione Armenorum, ubi
pronuntiat, purgatas animas in coelum non
recipi, et intrari clarè ipsum Deum Trinum
et unum sicuti est. Et Patres Fran-
cofordiensis Concilii in Epist. ad Hispanos Bra-
nules jam antea dixerant: Graduamus
Christum verum Deum et vivum, ut ad
eius beatissimam visionem pervenire me-
reamur, in qua est aeterna beatitudo.

+ Prob. 3^{tio} Ex Patribus. S. Joannes
Chrysostomus in Carenesi i. ad Theodorum
Capitulum c. 4. exponens ista verba S. Petri,
Matth. 4. Bonum est nos hic esse, ait: quid
dicitur, quando ipsa verum veritas aderit,
quando a pestis regis adibus, ipsum Regem
conspicere licebit, non ultra in enigmate,
neque per speculum, sed facie ad faciem;
non ultra per fidem, sed per speciem. Et
in oratione de S. Philogonio, Hic quidem,
inquit, nemo Deum vidit; illi autem
qui adsunt, perpetuo vident, quatenus illum
videre licet, non solum praesentem, verum
etiam sua gloria splendore condecoran-
tem universum aeternum.

Theodoretus comment. in Epist.
ad Ephes. Nunc, inquit, bonorum, quae spec-
tantur, magnitudo est quidem omnino
ignota fidelibus; fideles autem vident
tanquam in speculo et in enigmate. Per
fidem enim ambulant, non per speciem:
tunc autem videbunt facie ad faciem.

S. Augustinus Epist. 112. c. 5.
Scimus, inquit, posse Deum videri, quoni-
am scriptum est: beati mundo corde, quo-
niam ipsi Deum videbunt. Omittimus
S. Basilium, Gregorius, Epiphanius, p.

Prob. 4to Ratione. 1° Quia homini⁸⁹
possibilis debet esse beatitudo, ad quam factus
est. Atqui hominis beatitudo in visione Dei
est collocata. Ergo, p.

2° Mens potest
saltem per gratiam seu auxilium supernatu-
rale intelligere, quod intelligibile est;
hoc enim est intra fines objecti ipsius. At-
qui Deus, ut in se est, intelligi potest.

Ergo potest eâ ratione ab hominibus cons-
pici. 3° Illud merito censetur possi-
bile, quod nulla ratione demonstrari potest
impossibile. Atqui talis est visio Dei in-
tuitiva, ut patebit ex solutione objectio-
num. Ergo, p.

Quæri hinc etiam solet, an Deus non
modo intuitivè, sed etiam comprehensivè
videt, non solum secundum ejus essentiam
et omnes ejus perfectiones, sed etiam se-
cundum omnes gradus perfectionum vir-
tuales inter se virtualiter distinctos, et om-
nia, ad quæ ejus potentia ac virtus potest
se extendere, videri possit. Compre-
hensio enim strictè et propriè est adæqua-
ta, totalis, et perfecta rei cognitio, non
tantum ratione objecti, quod totum ap-
prehenditur, sed etiam ratione modi, quò
apprehendi seu cognosci potest, et exigit.

Quartò Eulæria seculò ex Aria-
nis Eunomiani à capite suo Eunomio,
et Anomæi ab errore, quò Filium Patri
dissimilem docebant, ita dicti, audacius
jactitabant, se naturaliter Deum planè
cognoscere, et comprehendere. Sit

Conclusio 2da

90.

Deus comprehendi nullatenus potest
ab intellectu creato.

Prob. 1° Ex Scripturis. Jerem.
32. v. 19. Magnum consiliò, et incompre-

S. 45

o, p. p.
lexia tra.
emius IV.
norum, ubi
osulum non
m trinum
Patres tra
ispanos for
iamus
ut ad
emire me.
tudo.
P. Joannes
Theodorum
P. Petri
uit: hinc
adicit,
m Regem
enigmata
faciem;
ciem.
i quid
i autem
matem
em, verum
underan-
t. in Epit.
m qua spec
m omnino
em vident
mata. Per
er. speciem.
p. faciem.
112. c. 1.
Dei, quæ
do corde, que
omnibus
nos, p.

88. hensibilis cogitatu. Rom. i. Quam incompre-
hensibilia sunt judicia eius, et investigabi-
les viae eius! 1. Tim. 6. v. 16. Lucem habi-
tat inaccessibilem. non quidem per exclusio-
nem cognitionis simpliciter intuitiva, sed
comprehensive.

Ob. 2do In communis SS. Patrum
doctrina, S. Irenaei, lib. 4. c. 20. Cyrilli He-
rosolymitani, Catech. 6. Eriphanii, Haeres.
70. n. 7. Joannis Damasceni, lib. 1. orth.
fidei, c. 1. Ambrosii, in Lucam. Augusti-
ni, Ep. 112. et 147. item serm. 117. alias
38. de verbis Domini: Simpliciter dicen-
tium, Deum esse incomprehensibilem.

Auget auctoritas Concilii Late-
ranensis IV. sub Innocentio III. c. 1. firmi-
ter credimus, ajunt Concilii Patres, quod
unus solus sit Deus, aeternus, immensus,
incomprehensibilis.

Ob. 3^{tio} Ratione. Ad cogni-
tionem Dei comprehensivam requiritur
non tantum, ut Deus videatur totus, nec
quidquam eum, qui illum videt, lateat,
sed etiam ut videatur totaliter, hoc est, tam
perfectè ac videri potest ac erigit, ita ut
sicut Deus in se infinitus est, ita videat-
ur ut infinitus, et modo infinito. At-
qui Deus haec ratione à se ipso solo con-
cipi potest. Ergo p. Ob. min. Si
hac ratione Deus à creatura cognosci ac
videri posset, tunc infinitum adequari
posset à finito, atque hoc ipso desineret
esse infinitum. Ergo, p.

Confirmatur exemplo hominis,
qui è sublimiori specula mare aut coelum
per angustum foramen intuetur: is qui-
dem mare videt et coelum, sed non totum,
nec quantum ad omnem maris ac coeli
extensionem; sic, à pari, mens creata fi-

mita, non potest modo infinito Deum co-^{89.}
gnoscere, neque etiam Deus totaliter et
adaguate à creatura cognosci: licet enim
beati in coelo videant aperte ac intrin-
se qua Deo essentialia sunt ac necessaria,
non tamen ea vident tam perfecte, ac
videri possunt et exigunt. Insuper non
vident omnia libera Dei decreta, et om-
nes respectus Dei ad creaturas, modosque
omnes infinitos, quibus ad eas ferri, et ter-
minari potest.

Solvuntur Objectiones. ^{91.}

Ob. 1mo contra 1^{am} partem Con-
clusionis 1^{ae}. Vel Deus continetur intra
limites objecti specifici intellectus nos-
tri, vel extra: Si primum, tunc natu-
raliter; Si secundum, tunc ne quidem
per gratiam, ac lumen gloria videri
potest ab intellectu creato. Ergo, p^o.

Resp. Dist. ant. Deus generatim
continetur intra limites objecti genera-
lis intellectus creati; est quippe intelli-
gibilis, ne non intellectus est potentia
intellectiva, qua remote ac imhoate vim
habet videndi Deum, com. Continetur
intra limites objecti connaturalis et pro-
portionati, neg. ant. Intellectiva ho-
minis potentia seu facultas sine benefi-
cio gratiae ac luminis gloria proxima et
completa non est ad videndum Deum, quia
finita est, Deus autem, qui est objectum ip-
sius, infinitus.

Ob. 2do Objectum, quod finito^{87.}
tanat modo attingi potest ab intellectu crea-
to, ipsi connaturale, ac proportionatum

incompre-
-estigabi-
licem habi-
er exclusio-
intiva, lib-
S. Patrum
Cyrilli Hier-
onimi, Hares.
lib. 1. orth.
Augusti-
117. alias
-dicen-
-sibilem.
iuli Late-
1. Lioni-
1. quod
-mensur,
Ad cogni-
-quiritur
totus, ne
lateat,
hoc est tan-
git, ita ut
ita videat
limito. Ut
ipso solo con-
-b. min. Si
-ognosci ac
-adaguar
-desideret
to hominis
-re aut coele-
-etur: is qui
-ed non totum
-oris ac coele-
-ns creatura fi-

finitum, intellectus autem est potentia fi- 91.
nita. Ergo, p.

Resp. Dist. maj. Nulla est proportio
inter Deum seu divinam essentiam, et intel-
lectum creatum ~~potentia infinita~~
~~tendens potestrius objectum infinitum~~, quoad
entitatem, conc. quoad habitandinem
potentia sibi et seu facultatis ad suum ob-
jectum, subdisting. completa, conc. in-
completa et inchoata, neg. Pariter Dist.
Potentia finita tendere non potest modo
infinito et comprehensivo in objectum infi-
nitum, conc. modo finito, neg. alias ne
quidem circa Deum abstractivè videndum
ferri posset intellectus, quia Deus in se est
semper infinitus.

Ob. 5to contra 2^{am} Conclusionem. 95.

Si ad cognitionem Dei comprehensivam nece-
foret, eam ex parte Subjecti fieri modo in-
finito, Angelus v. g. ne quidem muscam aut
atomum comprehendere posset; quia hoc no-
biliori modo ac infinito à Deo cognosci sem-
per possunt, quam à quocumque intellectu
creato. Ergo, p.

Resp. neg. seq. Inia licet atomus
vel musca possit à Deo cognosci modo infi-
nito, et re verà cognoscatur, non tamen
indiget atomi vel muscae natura, ut po-
tè finita; è contra id postulat et eri-
git Dei essentia, ut potè infinita.

Ob. 6to Ex S. Augustino Ep. 147. c. 8. 96.

Totum comprehenditur videndo, quod ita
videtur, ut nihil eius lateat videntem.

Atqui Deus ita videtur in coelis; simpli-
cissimus quippe est, ac totus videtur hanti
est, 1. Joan. 3. v. 2. Ergo, p.

92. Resp. Dist. maj. Si modo infinito fiat visio, seu cognitio, com. Si modo duntaxat finito, prout fit intellectus creati visio, et cognitio, neg. maj. Vel iterum dist. Ut nihil eius lateat videntem, tam quoad Dei substantiam, quam modos omnes externos, quibus ad creaturas fieri ac terminari potest, com. quoad substantiam duntaxat Dei, neg. Responsio patet ex supra dictis.

Urg. Deus est simplicissimus, et videtur sicuti est. Ergo totus videtur ut infinitus.

Resp. Dist. cons. videtur totus, sed non totaliter, quia non videtur ut habens infinitos ad creaturas respectus, com. videtur totaliter, neg. cons. Non enim videtur modo infinito, sicut videri potest, et exigit. Verba haec Videbimus eum, sicuti est, non adstruunt visionem comprehensivam, sed intuitivam duntaxat, exclusam nimirum ex coelo visione obscuram et abstractivam.

97. Ob. 7mo Ex Apostolo 1. Cor. 13. v. 12. Nunc cognosco ex parte, tunc autem cognoscam sicut et cognitus sum, nempe à Deo. Atqui cognitus est à Deo cognitione perfecta, et comprehensivam. Ergo, p.

Resp. particulam sicuti est colui perfectam aequalitatem non arguere, sicut et quando jubemur esse perfecti, sicut Bater noster, qui in coelis est; sed hoc unum vult Apostolus, futurum scilicet aliquando, ut Deum clarè ac intuitivè cognoscat, non per speculum duntaxat et in enigmate, ut fit in hac vita: quamvis nunquam continget, nec contingere possit, ut tam

perfectè Deum cognoscat, quàm à Deo ipse 93.
cognoscitur.

Ob. 8vo 1. Cor. 9. dicitur: Sic currite, 98.
ut comprehendatis. Et Philipp. 3. Seqnor
autem, si quò modo comprehendam.

Resp. Dist. comprehensione im-
proprie dicta, nempe pro rei absentione,
con. proprie dicta seu perfecta et ada-
quata Dei cognitione. neg.

Ob. 9vo Tota divinitas uniri po- 99.
tuit in Christo unione personali et hyposta-
tica cum natura humana. Ergò pariter tota
poterit uniri cum intellectu unione intellec-
tiva perfectissima.

Resp. Dist. Ant. Tota divinitas uni-
ri potuit in Christo unione personali se-
cundum modum et finitam capacitatem
humanitatis, con. secundum omnem et
infinitum modum, neg. ant. Similiter
divina essentia in ratione objecti uniri
potest cum intellectu creato, sed modo pro-
portionato finitae ejus capacitati; non vero
modo infinito et comprehensivo.

I. Tertius

100.

Utrum Iusti plene purgati,
seu quibus nihil luendum superest,
statim à morte, et ante ultimum
ac generale Iudicium intuitiva
Dei visione donentur.

Jam primò Eclesia Saulò Cerin-
thiani, à Cerinthò sic dicti, mille annos post
resurrectionem in terrenò Christi regnò seum-
inum carnales, ventris, et libidinis voluptates,
futuros homines fabulabantur*. Unde Chi-
liasta, hoc est, Midenarii sunt appellati.
Ita S. Aug. lib. De Haeres. n. 8. et ante ipsum Dio-
nys. Alexand. apud Euseb. l. 3. Hist. c. 28.

* vid. Tom. 1. Tract. 1.
De S. Script. part. 2.
sect. 2. c. 4. De Apo-
calypsi.

Fuit aliud Millenariorum genus non ita
 crassum, turpe ac impium, auctore ac Duce
 Papia Hierapolitano in Asia Episcopo, qui
 Paulo Elesia secundo vixit, viro, ut ait Eu-
 seabius*, mediocri admodum ingenio. Admit-
 tebat ille in eo mille annorum regno corpo-
 reas voluptates, non quidem illicitas et impu-
 ras, sed licitas et inculpatas. Papia fama et
 pietate plures commoti, in eundem errorem
 perducti sunt, Hominiis vetustate Senten-
tiam suam tuentes, ait idem Eusebius.

* lib. 5. c. 31.

* lib. 4.

* Horum Patrum sen-
 tentia in eo diversa
 fuisse videtur ab opi-
 nione Papia, quod
 in isto mille annorum
 regno, corporis, etiam
 licitis, voluptatibus,
 ultra rejectis, solas spi-
 rituales animi deli-
 cias admittent duri-
 tanat.

In Papia errorem abiisse videntur
 plures Patres, Irenaeus*, Tertullianus, contra
 Marcionem*, Lactantius*. Imo, usque ad
 tempora Concilii florentini, grauos aliquos
 occupasse videtur; atque etiam post huius
 Concilii definitionem eandem opinionem tue-
 ri videntur Armeni, et graui Schismatici,
 et aperte satis Calvinus, eam adoptat lib. 4.
 Instit. c. 20.

Hi omnes ergo docuerunt, nemi-
 nem Dei visione fruaturum, nisi post diem
 generalis Iudicii, In quam sententiam
 ante Concilium florentinum propendisse,
 si non abiisse videtur Joannes Papa XXII*.

* Ecclesia rebus pra-
 fuit Paulo 14to ab
 an. chr. 1316. usque
 ad an. 1334. 104.

Contra quos omnes ponitur
 Conclusio.

Anima Iustorum, quibus nihil luen-
 dum superest, statim ac corpore soluta
 sunt, et ante ultimum ac generale Judi-
 cium, fruuntur intuitiva Dei visione.

Prob. 1° Ex scripturis triplici ar-
 gumento. 1° Ex iis locis, quibus de-
 claratur post resurrectionem nullum am-
 plius futurum corporis voluptatibus locum,
 sicut fingeant Corinthus, et Papias. Matth.
 22. v. 30. In resurrectione, neque nubent,
 neque nubentur, sed erunt sicut Angeli

Dei. Et c. 25. v. 34. post enarratam Anti-^{9^a}
christi persecutionem, statim ultimum descri-
bitur Iudicium, ac bonis premium, malis vero
aeternum decretum Supplicium. Venite, be-
nedicti Patris mei, possidete paratum vobis
à constitutione mundi regnum.... Discedite
à me maledicti in ignem aeternum.

Secundum argumentum petitur ex his
locis quibus constat, statim à morte nos intuiti-
vâ Dei visione donari, si eâ digni fuerimus.
2. Cor. 5. v. 1. Scimus, quoniam si terrestris
Domus nostra hujus habitationis dissolvatur
quod adificationem ex Deo habeamus, Do-
mum non manufactam, aeternam in caelo. Et
v. 4. In hoc saeculo ingemiscimus gravati, eo
quod volumus expoliari, sed supervestiri....
Scientes, quoniam dum sumus in corpore,
peregrinamur à Domino; scilicet per fidem
ambulamus, non per speciem: scilicet audemus
autem, et bonam voluntatem habemus ma-
gis peregrinari à corpore, et praesentes esse
ad Dominum. Ex Apostolo igitur, iudicio
habemus voluntatem peregrinandi à cor-
pore, ut praesentes simus ad Dominum,
et ut jam non per fidem ambulemus,
sed per speciem, id est ut soluti à corpe-
re nostro humano, statim beatitudine
coelesti, id est, intuitivâ Dei visione,
fruamur. Certè si nemo videret De-
um nisi post resurrectionem, non diceret
Apostolus se optare peregrinari à corpore,
ut non peregrinaretur à Domino: nam
post mortem simul ab utroque peregrina-
retur. Item non diceret ad Philipp.
c. 1. v. 23. se cupere dissolvi, et esse cum
Christo, si statim post dissolutionem
corporis sui cum Christo esse non posset, et
ejus intuitivâ visione frui.

Tertium argumentum. Scriptura
 Declarat ante ultimum ac generale Judi-
 cium, statim à morte aliquod esse par-
 ticulare, in quo uniuscuiusque boni pro
 conditione operum rata est ac definita
 vel ad gloriam in coelo, vel ad supplicium
 in inferno. Ecclesiastici 11. v. 28. genera-
 tum sapiens pronuntiat: Facile est coram
Deo in die obitus retribuere uniuscuique
secundum vias suas. Psal. 126. v. 3. Cum
deserit dilectis suis somnum, ecce heredi-
tas Domini. Denique Heb. 9. v. 27. Sta-
tutum est hominibus semel mori, post
hoc autem iudicium.

Confirmatur exemplo boni la-
 tronis, cui Christus dixit: Hodie mecum
eris in paradiso, Luc. 23. v. 42. Et divi-
 tis epulonis, de quo ibidem c. 16. dicitur
 mortuus est, ac inferno sepultus, ubi
 flammâ cruciatur, v. 24. quo manifestum
 fit, animas Iustorum, quibus nihil be-
 endum superest, statim post mortem frui
 intuitivâ Dei visione, peccatorum ve-
 rò animas poenam damni in inferno pati.

Prob. 2.º Ex Traditione utrius-
 que Ecclesiae, Graecae ac Latinae. In
 Graecis. S. Ignatius, Ep. ad Romanos di-
 cit se per martyrium proficisci de
 mundo ad Deum, et se audire vocem sibi
 interioris dicentem, Veni ad Patrem. Obse-
cro vos, inquit ulterius, ne intempestivâ
benevolentia erga me sitis: sinite me
ferarum etiam fieri, per quas licet Deum
adipisci.... Sinite me perire lumen lauri-
re; cum illuc fuero, homo Dei ero.

9. Apud Inseb. l. 3. Hist.
c. 36.

S. Polycarpus, Ep. ad Philipp. c. 5.
 Paulo ceterisque Apostolis haec scribit, 6.º

certo habentes, quod hi omnes non frustra u-97.
currerunt; sed in fide ac iustitia ingressi,
ad locum sibi a Deo debitum pervenerunt,
quandoquidem et passionum ejus participes
extiterant.

Habet etiam testimonium Ecclesia
Smyrnenensis in Ep. quam de martyrio S. Poly-
carpi ad Ecclesias universas scripsit, apud Eu-
leb. lib. 4. Hist. c. 15.

SS: Justinus Dial. cum Triphone et
S. Irenaeus lib. 5. c. 35. quamvis Millenari-
um fabulae patrocinarentur, nihilominus
fatentur plures catholicos hujus dogmatis,
quod puram primum Christianorum senten-
tiam nunquam S. Justinus, apertores fuisse.

4 Ex Latinis S. Cyprianus, Tract. de ex-
hortatione martyrii ad Fortunatum elegan-
ter fidem Ecclesiae huc exponit: Baptisma
sanctissimum; ait, in praefat. nos de malo rec-
edentes statim Deo copulat. Et in fine
libri hujus seu tractatus, Quanta est dignitas,
inquit, et quanta est securitas exire hinc
caelum? ... claudere in momento oculos, quibus
homines videbantur et mundus, aperire
eodem statim, ut Deus videatur et Chris-
tus.

S. Ambrosius, Ep. 15. alius 59. n. 4.
Acolius, inquit, Superiorum incola, possessor
civitatis aeternae illius Hierusalem, quae in
caelo est, videt ibi ubi ejus mensuram,
purum aurum, lapidem pretiosum, lumen si-
ne sole perpetuum, et haec omnia jam dudum
quidem tibi compta, sed nunc facie ad faciem.
Et lib. 10. in Lucam tractans de lapsu S. Petri,
unde, inquit, te evocem, Petre, ut doceas me,
quid flens cogitaveris? Unde, inquam, te evoca-
cem? De caelo, ubi iam chorus insertus es An-
gelorum.

†
Nostram quoque et
Ecclesia sententiam
trinitatis sunt SS: Patres,
Clemens Alexandri-
nus, C. 5. Strom. Ori-
genes, Prolog. in Cant.
S. Basiliius Hom. in
40. Martyres. S. Chry-
lostomus, Hom. de S.
Philogono, et in Ep.
41. S. Epiphanius,
Heres. 77. S. Grego-
rius Nazianz. Orat.
de S. Basilio in fine,
Deum sic alloquitur,
Nos posteaquam ex
haec vita migraveri-
mus, ibi taberna-
culis tuis exipias, ut
simul viventes, et
sanctam ac beatam
Trinitatem, cujus
nunc exiguam spe-
ciem et imaginem
accipimus, prius
perfectiusque cons-
picientes, desideris
nostris finem sta-
tuamus.

S. Hieronymus Vigilantium errori Mil-
lenariorum adherentem ex professo confutat,
libro adversus ipsum edito. Et in Gal. 67.
De Christo ait: Coelorum excelsa conscendens,
cos, qui in captivitate diaboli tenebantur
absolvit, ac post se tanquam captivos ser-
vos aeterna vita restituit.

S. Augustinus lib. 9. Confess. c. 3. n. 6.
De Nebridio amico suo sic loquitur: Et nunc
ille vivit in sinu Abraham. Quidquid illud
est, quod illo significatur sinu; ibi Nebridi-
us meus vivit. Et paulo post, conversam
ad Deum oratione, Jam, inquit, non ponit
aurem ad os meum, sed spirituale os ad fon-
tem tuum, et bibit, quantum potest sapien-
tiam pro aviditate sua, sine fine felix.

S. Gregorius Magnus lib. 35. moral.
c. 8. Ante resurrectionem, inquit, Sancti lin-
gulas stolas accipiunt, quia sola animarum
beatitudine perficiuntur. In fine autem
mundi binas habituri sunt; quia cum men-
tis beatitudine etiam carnis beati gloriam

ada
so
* Duplex distinguitur possidebunt*.

Sanctorum beatitudo,

una perfecta et adae-
quata, qua anima, spi-
ritus et corporis felici-
tatem complectitur,
qua primum resumptis
post generalem resur-
rectionem corporibus
sonabuntur, qua et
extensive saltem, ex
unione scilicet ani-
mae cum suo corpore,
tunc augetur.

Lege etiam S. Bernar-
dum, Serm. 3. in festo seu definitione fidei, cui Graeci pariter ac
omnium Sanctorum, n. 1. Latini subscribere, non laudata Concilii
Imperfecta altera et
inadequata, qua ani-
ma dumtaxat beatitu-
dinem respicit, qua

Prob. 3to Ex Conciliis his Patribus
posterioribus, qua constantem hanc Ecle-
siae Traditionem confirmarunt. Lug-
dunense II. an. 1247. in Professione fidei,
Cardinus... idorum animas, qui post sacrum
Baptisma susceptum, nullam omnino pec-
cati maculam invenerunt: illas etiam, qua
post contractam peccati maculam, vel in suis
manentes corporibus, vel eisdem exuta, sunt
purgatae, mox in coelum recipi.

Florentinum an. 1439. in Decreto
Sen definitione fidei, cui Graeci pariter ac
omnium Sanctorum, n. 1. Latini subscribere, non laudata Concilii
Imperfecta altera et
inadequata, qua ani-
ma dumtaxat beatitu-
dinem respicit, qua
Et intueri clare ipsum Deum Trinum et unum

Sancti est, pro meritorum tamen diversitate, alium alio perfectius.

Tridentinum Sess. 25. de invocatione Sanctorum docet, Sanctos unacum Christo rogantes, orationes suas pro hominibus Deo offerre. idos vero qui negant Sanctos aeternam felicitate in caelo fruente invocandos esse ... impie sentire.

Hanc esse fidem suam, usque ipso ac quotidiana praxi Ecclesia declarat in suis publicis orationibus, ubi testatur, Sanctorum animas in caelo jam apertis Dei conspectu potiri. Legem autem credendi statuit lex supplicandi, inquit Celestinus Papa in Epist. ad Episcopos Gallia.

Prob. 4to multiplici ratione. 1^a repetitur ex statu Sanctorum Angelorum, qui statim a finali perseverantia, in caelis aeternam felicitate donati sunt, de quibus dicitur Matth. 18. v. 10. Angeli eorum s. parvulorum semper vident faciem Patris mei. Atqui certa est SS. Patrum doctrina, animabus Sanctorum eandem cum Angelis felicitatem et gloriam esse concedendam. Ergo p.

2da ex statu impiorum, qui statim a morte aeternis suppliciis addiuntur, prout supra num. 101. adnotavimus. Atqui Deus prior est ad rependendam mercedem, quam ad poenam infligendam.

3^{tia} repetitur ex fidelium sensu ac praxi, qui Sanctos plene purgatos vocant beatos, eorumque apud Deum operum et patrocinium implorant.

Solvuntur Objectiones.

Ob. 1° Matth. c. 25. Electi in extremo tantum iudicio audient haec Christi verba: Venite Benedicti Patris mei, possidete paratum vobis Regnum a constitutione mundi. Ergo.

ipsa, statim ac a corpore soluta fuerit, donabitur.

* Ex historia divitis Epulonis, qui fatur se cruciari in flamma, Luc. 10.

102.

100.

Resp. neg. cons. Adruta Christi verba intelliguntur de beatitudine completa etiam integraliter, quae tum animae, tum corporis gloriam complectitur*. Vel haec verba significent solam publicam Declarationem et confirmacionem sententia statim post mortem lata.

* vide notam marginalem, Sup. num. 101. quae faciant solam publicam Declarationem et confirmacionem sententia statim post mortem lata.

103.

Ob. 2°. Matth. c. 20. in parabola operariorum, Jonasius diurnus, quo significatur merces bonis operibus rependenda, non persolvitur nisi sub vesperam, quae designatur mundi finis. Ergo, p.

Resp. Per vesperam designatur aique privati dies ultima. Vel si per vesperam velis intelligi finem mundi, tunc Jonasius diurnus significabit mercedem completam integraliter, quae in anima simul et corporis gloriae ac beatitudine consistit. Atque, quod in parabolis non semper attendi debeant omnes circumstantiae, cum saepe quaedam posita sint ad ornatum duntaxat, et ut narratio verisimilis ac humana consuetudini accommodata reddatur; sed attendi debeant solum ad id quod proferuntur.

31a
51

104.

Ob. 3°. Apocalyp. c. 6. v. 9. et 10. S. Joannes ait, Se vidisse sub altari animas interfectorum propter verbum Dei..... Et clamabant voce magna dicentes, Usquequo Domine, non iudicas, et non vindicas sanguinem nostrum de iis, qui habitant in terra? Quibus v. 11. dicitur, ut requiescant adhuc tempus modicum, donec compleantur conservi eorum, et fratres eorum, qui interficiendi sunt sicut isti. Ex quibus verbis si arguitur: Anima quae sunt sub altari, et expectant, donec impleatur numerus fratrum, hoc est, Electorum omnium, nondum solummodo visione Dei clara et intuitiva. Atque tales animas se vidisse testatur S. Joannes loc. cit. Ergo, p.

Resp. neg.
S. Joannes
dicitur, quod
sub altari
animas
interfectorum
propter verbum
Dei
vidisse
dicitur
et clamabant
voce magna
dicentes
usquequo
domine
non iudicas
et non vindicas
sanguinem
nostrum
de iis
qui habitant
in terra
quibus
dicitur
ut requiescant
adhuc
tempus
modicum
donec
compleantur
conservi
eorum
et fratres
eorum
qui
interficiendi
sunt
sicut
isti
Ex quibus
verbis
si arguitur
anima
quae
sunt
sub
altari
et expectant
donec
impleatur
numerus
fratrum
hoc est
electorum
omnium
nondum
solummodo
visione
dei
clara
et intuitiva
atque
tales
animas
se vidisse
testatur
s. joannes
loc. cit.
ergo, p.

Resp. neg. maj. Altare quippe il-101.
 lud, de quo S. Joannes, non est locus quidam
 subterraneus, sed coelum ipsum, in quo quiescent,
 ac Deo plene fruuntur anime sanctorum, de
 quibus ut c. 6. v. ii. dicitur, Data sunt illis Sin-
gula Stola alba. Et c. 7. v. 9. S. Joannes dicit,
se eorundem sanctos vidisse stantes ante thronum
et in conspectu agni, amictos stolis albis, et pal-
mas in manibus habentes. Et c. 20. v. 4. Vi-
di, ait, Sedes, et sederunt super eas, et judi-
cium datum est illis. Quibus verbis aper-
 te significatur, animabus illis jam tum
 concessam fuisse aeternam ex Dei visione
 felicitatem. Carnior ergo ille, ac
vindicta sanguinis, quam postulant, ni-
hil aliud est, quam tum ardens desideri-
um, quo anime illo tenentur corpora ha-
resumendi, ad completam nempe beati-
tudinem; tum zelus et Studium declaran-
dae divinae justitiae: completa enim, et ex
omni parte perfecta non erit sanctorum fe-
licitas, nisi resurrectis post generalem car-
nis resurrectionem corporibus, prout supra
memoravimus; hoc autem felicitatis pars,
 seu complementum differtur usque ad ulti-
 mum Judicii diem, donec numerus fratrum
 compleatur.

* Num. 101. in nota
 marginali, quae
 incipit: Duplex dis-
 tinguatur p.

Ob. 4to Ibid. c. 20. v. 2. dicitur An-105.
gelus ligasse diabolum per annos mille, ut
non seducat amplius gentes, donec consumen-
tur mille anni. Item: Qui non ado-
raverunt bestiam ... vixerunt, et regnave-
runt cum Christo mille annis. Additur: Hoc
est resurrectio prima ... In his secunda mors
non habet potestatem; Sederunt Sacerdotes
Dei et Christi, et regnabunt cum idō mille
annis. Quibus declarari videtur Dupliem
 futuram resurrectionem, primam justorum,
 qui regnabunt cum Christo mille annis; se-

102. eundam impiorum, quae post illud tempus futura est. Ergo, p.

Resp. conc. textus, et neg. idatum. Ad id; cum dicimus cum S. Augustino libro De Civ. c. 7. Illi mille annis significari totum tempus, quod à primo Christi adventu usque ad Antichristi adventum fluct. Quo tempore Diabolus ligatus dicitur, quia liberâ nocendi justis, ac praesertim Praedestinati, facultate caret, quae tamen amplior concedetur tempore Antichristi.

Ad id; dum dicimus, Mille prioribus annis designari totum tempus, quod à primo Christi adventu usque ad extremum iudicii diem futurum est. Quo tempore Sancti secundum animam cum Christo regnabunt in coelis per gloriam essentialem. Per primam autem resurrectionem intelligitur beatitudo animae à corpore separata ante iudicium generale futura. Mille vero posteriores anni designant aeternitatem futuram post ultimum generalis iudicii diem; nam post diem illum Praedestinati completâ, et integrâ beatitudine, animae sibi et corporis gloria, in aeternum fruuntur. Porro aeternitas in Scripturâ interdum diuturno temporis spatio designatur, quemadmodum diuturnum tempus per aeternitatem significatur. vide etiam ea, quae Tom. i. tract. i. De Sacra Scripturâ, part. 2. Sect. 2. c. 4. De Apocalypsi ~~proprietate~~ ~~disse-~~ ~~ruimus.~~

106. ob. 5. to. Ex S. Paulo, Heb. ii. v. 13. Sancti veteris Testamenti non nisi post generalem carnis resurrectionem Deum intuitivè visuri sunt.

4ta
82

Iuxta fidem, inquit, defuncti sunt om-^{103.}
nes isti non acceptis repromissionibus.
et v. 15. Nunc autem meliorem appetunt
patriam, id est, coelestem. Ergo, p.

Resp. neg. ant. Sancti veteris
Testamenti repromissiones factas de
aeterna per visionem Dei felicitate
ante Christum adepti quidem non fue-
runt, quia nemini coelum patuit, nisi
post descensum Christi ad inferos, unde
captivam duxit captivitatem. Cum
vero Apostolus ait, eos nunc meliorem
appetere patriam, particula nunc non
denotat ipsum tempus, quo Apostolus
loquebatur, sed locum tenet ad versa-
tivam, sed, atque; et sensus est, ani-
mas illas ante Christi ascensum in coc-
lum, repromissiones sibi factas adep-
tas non fuisse sed eas expertasse, quas
post adventum Christi liberatoris obtine-
runt.

Ob. 6to Ecclesia in his liturgiis 107.
generatim ac sine ullo discrimine orat
pro omnibus defunctis, ut Deus illis la-
cum quietis ac refrigerii concedere dignetur;
orat pro Apostolis, pro Martyri-
bus, quin etiam pro beata Virgine,
quibus tamen nihil brendum ac pur-
gandum superesse certum est; orat
etiam diu longe post mortem Fide-
rum, ut Deus eorum animas liberet de
morte aeterna, in die illa tremendâ,
quando coeli movebuntur et terra; orat
ut eas liberet de poenis inferni, et de

104. profundo laeu, de ore leonis, ne absorbeat
cas Tartarus, ne cadant in obscurum, p.

Ergo Supponit, Apostolos, Martyres, bea-
tam Virginem ipsam nondum iuxta
sui visione; ergo Supponit in privato
iudicio nondum definitam esse fide-
lium sortem, ac pro illis Deum esse ero-
randum, ut eas à poenis inferni liberet.

Resp. 1° dist. ant. Ecclesia ge-
neratim, et sine ullò discrimine orat pro
omnibus fidelibus defunctis, ita ut ora-
tiones illae per accommodam distributio-
nem ad varium scopum et finem tendant
ac referantur, conc. Ita ut ad unum
et eundem scopum ac finem referantur,
neg. ant. Cum in orationibus liturgi-
cis mentio fit Apostolorum, Martyrum,
B. Virginis; orationes illae non eo fine
ad Deum diriguntur, ut pro illis sanctis,
quorum tam perspecta et probata est fe-
licitas, rogetur aeterna beatitudo,
sed ut suos ipsis triumphos gratulemur,
ut in honore et cultu crescant apud homi-
nes; ut eorum opem ac gratiam apud
Deum imploremus, ac ipsi pro concessis
beneficiis immortales gratias referamus.
Pro his vero, quibus aliquid in Purgato-
rio luendum superest, orationes profi-
ciunt, ac utiles sunt, ut à poenis vel
totam liberationem, vel earum saltem
mitigationem aliquam ac levamen ob-
tineant. Ita S. Aug. et S. Epiphanius.*

* In Enchirid. ad Lau-
rentium c. 110. **

Hilar. haeres. 75. n. 9.

Resp. 2° preces, quas Ecclesia
longè post obitum fidelium ad Deum
fundit, referri ad diem ipsam mortis. Ec-
clesia scilicet rem praeteritam velut fu-
turam ex desiderio sui ardore considerat,

atque Religionis mysteria, tametsi jam ^{105.}
diu adimpleta, festiva recordatione sic
Exprimit ac celebrat, quasi jam tum adim- ^{sta}
plerentur, aut forent adimplenda. Ita ⁵³
tempore Adventus postulat, ut cito ve-
niat Christus. Rorate, inquit, coeli de-
super, et nubes pluant justum: aperia-
tur terra, et germinet Salvatorem. Et
tempore Paschali ait, Hodie Christus sur-
rexit. et ita de ceteris: non quod igno-
ret, jam diu advenisse Christum, illum
mortuum, et a mortuis suscitatum; sed
quod celebrando memoriam temporis illius,
quo natus, mortuus, et a mortuis susci-
tatus est, nativitatem, mortem et resur-
rectionem ipsius spectet, quasi jam
tum primum implerentur. Ita S. Aug. * Ep. 98. alias 23. ad
Bonifacium Episcopum.

Ob. 7mo Bene multi ex veteri- ^{108.}
bus Ecclesiae Scriptoribus, ut Justinus,
Irenaeus, Tertullianus, Nepos, Theophi-
lus Antiochenus, Lactantius, P. Ca-
piae, aliorumque Millennariorum sen-
tentia adhaerunt. alii vero, ut Hi-
larius, in Psal. 138. Chrysostomus, Hom.
39. in 1. Epist. ad Corinth. S. Ambrosius lib.
de bono mortis c. 10. Imò etiam S. Ber-
nardus seculi 12^{mi} Scriptor, Serm. 3. de
omnibus Sanctis; docent, animas justo-
rum sine labe ex hac vita decedentium
aeternam Dei visionem ante corporum resur-
rectionem, et extremum Iudicii diem.

106. non fructuras. Quam sententiam ipse
Joannes Papa XXII. Saeculo 14to amplexus est.
Sanctus Denique Augustinus circa hanc quas-
tionem dubius fuit, nam lib. 1. Retract.
c. 14. ait, De Sanctis hominibus jam de-
functis, utrum ipsi saltem dicendi sint
jam in illa possessione consistere, merito
quaeritur. Ergo etiam post tot sanc-
tos et veteres Ecclesiae Doctores et Patres
etiam nunc merito sententia, quam
ipsi protulerunt, propugnari poterit,
aut saltem contraria in dubium adduci.

Resp. trans. ant. neg. cons. Ec-
clesiae fides non ex aliquorum Junta-
tate Catholicorum sententia judican-
da et estimanda est, longe pluribus ex
altera parte reclamantibus: porro mul-
to plures, etiam secundo et subsequen-
tibus Ecclesiae saeculis, Millenariorum
errori repugnasse, atque nostram de
immediata post mortem Dei visione.
sententiam propugnasse ex dictis cons-
tat; nec dissimularunt Justinus et Ire-
naeus, multos inter fideles Christia-
nos sibi ea in re adversatos fuisse.
Vigebat igitur etiam tunc temporis
in Ecclesia Dei doctrinae veritas adver-
sus errorem, tamen nondum plene
fuisse eliquata et definita: unde
multi absque culpa et hereseos vitio er-
rare potuerunt; error enim ex ignoran-
tia et humana infirmitate nascitur,
heresis vero ex animi pertinacia, qua
veritati definita pernicacius reluctatur.
Hanc regulam tradit etiam S. Augustinus,
Ep. 43. alias 162. c. 1. n. 1. At postquam
Ecclesia in Concilio Lugdunensi II. Filo-

ventinō, et Tridentinō supra citatis Defi-¹⁰⁷
nit, animas Sanctorum, quibus nihil
luendum Superest, Statim ac corporibus
Soluta sunt, fuit visio Dei intuitiva,
nemini citra heresis notam contrarium asse-
re vel tueri licet.

Porro non multum hū nobis laboran-
dum esse arbitramur, ut ea, quae mox
adniti Patres paulo involute aut dure
circa hanc quæstionem elocuti sunt, cum
Catholico Dogmate conciliemus. Quamvis
censeamus, hanc illorum mentem esse ac
sententiam, completam nempe. ex
omni parte, perfectamque non fore feli-
citatem hominis, nisi post resurrectionem,
ob illud, quod anima tenetur, naturale
Desiderium resumendi corporis hui, et
simul cum ipso fruendi plenam laborum
mercedem, prout exponit ipsemet S. Ber-
nardus Sermon. 2. et 3. in festo omnium
Sanctorum.

S. Hilarius cum in Epist. 138. ait:
Humana ista lex necessitatis, ut sepultis
corporibus, ad inferos animae descendant, vi-
detur fuisse locutus de animalibus. Iusto-
rum ante Christi in coelos ascensionem.
quamquam alii putent ex eo, quod ipse
verba generalia sint, idum in errore Ire-
nai versatum fuisse.

S. Chrysostomus vero, quando Rom.
39. in iam ad Corinth. dicit, animum, licet
sit immortalis, sine carne ipsa admiran-
dis illis / coelestibus / bonis non fruaturum,
Solum vult, non solam animam fruitu-
ram bonis alterius vite: idque dicit, ut
probet corporum resurrectionem. Et vero
ipsemet Rom. 3. in Epist. ad Philippens.

Ha
84

108. asserit, justos esse in Coelis cum Rege suo
facie ad faciem.

Certe S. Ambrosium nostram aperte
tueri sententiam adductis ex coloris supra
pag. 97. demonstravimus. Quando ergo lib.
De bono mortis c. 10. ait, diem iudicii fore
diem corona, loquitur de retributione
mercedis complete non solum essentialiter,
sed etiam integraliter, quae animae et cor-
pori publice coram omnibus danda est;
illa enim proprie dicitur corona, quae
victoribus publice et cum celebritate da-
tur.

Profecto S. Augustinus, quamvis lib.
20. de Civ. c. 7. non dissimulet se aliquando
versatum fuisse in opinione Millennario-
rum, proinde de ea merito quæri asserue-
rit; at tandem deposita hac sententiâ
statim à morte justis concedendam esse
intuitivam Dei visionem constantè
docuit, prout supra ^{num. 101.} ~~pag. 98.~~ ex ipso demon-
stravimus.

Quidquid alibi dicat S. Bernardus,
tamen serm. 19. de variis hæc de Beatis
eloquitur: Hoc jam tertio hauriunt aquas
in gaudio de fontibus Salvatoris, et nudis
ut ita dicam, oculis divinitatis intuentur
essentiam, nullâ corporeorum phantas-
matum imaginatione decepti. Et Epist.
ad fratres de Hyberniâ S. Malachiam sic
addressatur: Abit, ut tua nun, o anima
sancta, minus efficax astinetur oratio,
quando presentis vividius est supplicare
majestati, nec jam in fide ambulas, sed
in speie regnas.... ad fontem ipsum cha-
ritatis æternæ procumbis, pleno hauriens
ore, cuius et ipsa prius stillantia sitiebas.

Quando ergo serm. 3. de omnibus San- 109.
tis, ait: Advertistis tres esse Sanctorum Sta-
tus animarum: primum videlicet in corpore
corruptibili, secundum sine corpore, ter-
tium in beatitudine consummata. Pri-
mum denique in tabernaculis, secundum
in atris, tertium in domo Dei. . . . In illam
beatissimam domum nec sine nobis intra-
bunt, nec sine corporibus suis, nec sancti
sine plebe, nec Spiritus sine carne. Et
serm. 4. Altare, sub quo Joannes vidit ani-
mas interfectorum, exponit de Christi hu-
manitate, quam nunc vident Martyres,
post diem iudicii visuri divinitatem ipsam:
Solum vult, animas separatas a corpore mi-
nus perfecte seu intense Deum videre, quam
cum illi post resurrectionem unita fuerint:
nempe putavit, animas, propter suum na-
turale recipiendi corporis desiderium, non
tam esse expeditas ad Dei visionem, quam
ubi post resurrectionem desiderium illud
expletum fuerit. Sicut non plenam, in-
quit ait. serm. 3. seu potius repetit, nam idem
dixerat serm. 2. habent tamen letitiam
multam in corde suo anima Sanctorum.
Ipsum enim sine corpore compleri casti-
tia, perfici gloria, consummari beatitu-
do non potest. . . . ut ne dum tota eorum
affectio liberè pergat in Deum, sed contra-
hatur quodammodo, et rugam faciat, cum
inclinatur desiderio corporis.

Quod denique Joannem Baptam XXII.
attinet, fatemur eum in contrariam sen-
tentiam multum propendisse; attamen
circa idam nihil unquam definit aut do-
cuit ut summus Pontifex et Universalis Ec-
clesie Rector, vel publico diplomate toti Ec-

Thimo
55
P. Antoine Soc.
Jesu Tom 2. part. 1.
Theol. univers. de
Deo uno c. 4. art. 3.
ait, Joannem XXII. o

110. *eclesia credendum proposuit. Non asserendo,*

P * *apud Bullarum Hist. Universitatis. Tom. 4. pag. 237.*

inquit Theologi Parisienses, Lepinian- do, seu solummodo recitando opinionem protulit tanquam privatus Doctor Sibi et.

* *Rainaldus ad an. 1334. n. 27. et 28.*

historio, sibi nempe, cum de hac re loquutus erat, nusquam propositum fuisse de-

V *hunc errorem docuit.*

finire suam opinionem: sibi que displi-

se eo tempore, quo veritas appropita non- dum erat ab Ecclesia definita, ubi certo scilicet, cum exploratum habeamus, eam- dem veritatem jam an. 1247. in Concilio Lugdunensi II. ab Ecclesia fuisse expressis verbis definitam, id est 109. ad minimum 69. annis, antequam Joannes XXII. verum Ecclesie potiretur, nam Pontificatum iniit an. 1316.

ce priorem, quam defenderat, sententiam, ac contrariam se amplecti, nisi aliter ab Ecclesia postea definiretur. Unde Benedictus XII. ejus immediatus Successor in Bulla Benedictus Deus, ubi sententiam nostram definit, testatur, Joannem morte preventum non definivisse questionem istam.

S. Quartus.

Utrum anime Sanctorum, quibus aliquid superest expiandum, ad tempus in Purgatorio detineantur, atque Fidelium precibus ac suffragiis juventur et subleventur.

Purgatorii nomine intelligunt Catholici locum in quo justorum anime detinentur, donec justitie divine plene satisfecerint, vel pro aliqua poena temporali, quae ipsis post condonatum culpam solvenda superest, vel pro levioribus ac venialibus

* *Post condonatum in hac mortalivita culpam plurimum superesse poenam temporalem profectum manifestum. est exemplo Davidis, qui a Propheta Nathan reprehensus ait: Peccavi Domino. Si-*

quibusdam noxis, illis, dum viverent, non remissis. Huc sistit dogma Catholicum, nec ulterius progreditur. Quis enim sit, et ubi locus ille, quodve poenarum genus anime illic sustineant: an tantum tristitia aijuriam et doloris, ob dilatam beatitudinem; an quod obscuro quodam et caliginoso

carcere recludantur; vel igne corporeo tor-
queantur: qua sit mensura, quis modus,
qua duratio, quis minister hujus poena, Ecce-
lesia silente nec definiente, certo affirmare
nec possumus, nec debemus. Communior
tamen Theologorum opinio est, verò et mate-
riali igne animas illas ibidem cruciari. Nos
jam in Logica nostra part. i. c. 4. num. 76.
ostendimus, fieri posse, ut anima à corpo-
re separata hujusmodi Purgatorii igne
torqueatur, atque eundem dolorem sen-
tiant, quò quis afficitur, cum ad motò igne
uritur, quia etiam tunc, quando corpori
conjuncta erat, ipsa cruciabatur, non corpus,
dolorque nihil aliud erat, quam quaedam
anima tristitia, qua affligebatur ob ea,
quae in corpore, cum à Deo colligata erat,
peragebantur; nihil igitur obesse videtur,
quominus conijciamus, Divinam Justiti-
am posse aliquam materia partem ani-
mae separata ita accommodare, ut illius
motus in eà molestas cogitationes exci-
tare possit, quemadmodum indebitus
corporis, seu aliusque partis corporis, ~~motus~~
motus qui in hac vita conjuncta est, motus
hujusmodi molestas, et tristitia cogita-
tiones excitat, et procreat.

Herius, de quo S. Epiphanius, her. 110.
79. et S. Augustinus, her. 93. orationes pro
mortuis damnando, Purgatorium sustu-
lat: inde enim sequitur, aut mortuos pre-
cibus non indigere, aut eis juvari non posse.

Idem triti sunt Valdenses, teste
Guidone Carmelita, in Summa de Haereticis,
Apostolici, de quibus S. Bernardus,
Serm. 68. in Cant. ubi eos appellat viros

iii.
xitique Nathan ad David:
Dominus quoque trans-
tulit peccatum tuum....
Verumtamen quoniam
blasphemare fecisti ini-
micos Domini propter
verbum hoc, filius, qui
natus est tibi morietur.
En famosum exemplum
poenae temporalis, qua
post condonatum cul-
pam laenda superest.
Sed haec de re plura in-
ferius in Tract. de poe-
nitentia Tom. 4. The-
ologia nostra.

Eva
56

112. agrestes et idiotas, qui non credunt, inquit,
ignem purgatorium vestare post mor-
tem, sed statim animam solutam à corpore,
vel ad requiem transire, vel ad damnationem.

Verum nulli audacius dogma Pur-
gatorii oppugnare, quam Lutherus, et
Calvinus.

Lutherus nullum esse docet post
hanc vitam purgatorium, sed in vita
duntaxat et in ipsa morte; horrorem
quippe ac mortis poenam purgare, si quid
purgandum superest. Et in Libro ad
Vablenses de Eucharistia: cum, inquit, ne-
gatis purgatorium, damnatis Missas,
Vigilias, Cenobia, Monasteria, et quid
quid per hanc imposturam erectum est,
per omnia etiam probò.

Calvinus lib. 3. Institut. c. 8. n. 6.
ait: Purgatorium multis blasphemis
constructum esse..... exitiale esse Sata-
nae commentum, quod Christi crucem
evanuat, quod contumeliam Dei mise-
ricordia non ferendam inrogat, quod
Fidem nostram labefacit, et evertit.
Sed contra hos ponitur

iii.

Conclusio.

Justorum animae, quibus post
mortem nonnihil superest expiandum,
Purgatorii poenis illud expurgare prius
tenentur, quam ipsis concedatur a peccatis
Dei conspectu frui; atque ut mitio-
res fiant, et breviores earum poena, vi-
ventium suffragiis juvari possunt, ac
sublevari.

Prob. 1^a pars Conclusionis 1° Ex
Scriptura. Matth. 12. v. 32. haec ait Chris-

tus: Quicumque dixerit verbum contra
Filium hominis, remittetur ei: qui autem
dixerit contra Spiritum Sanctum, non re-
mittetur ei, neque in hoc saeculo, nec in fu-
turo. Supponit huiusmodi Christus, quaedam
 esse peccata, quae in futuro saeculo remittun-
 tur: non remittuntur autem reprobis; ergo
 remittuntur iustis, quibus purgandum ali-
 quid superest.

2° 1. Cor. c. 3. v. 11. Hac inter alia
ait Apostolus, Dies Domini Declarabit, quia
in igne revelabitur, et uniuscuiusque opus,
quale sit, ignis probabit. Si cuius opus man-
terit, quod superaedificavit, mercedem au-
piet, si cuius opus arserit, detrimentum pa-
tietur: ipse autem salvabitur; sic tamen
quasi per ignem. In Die ergo Domi-

ni uniuscuiusque opera ignis probabit, eius
 opera mala levia et venialia, quae charita-
 tem minuant dumtaxat, non extinguunt,
 vel etiam gravia quoad culpam quidem,
 non vero poenam temporalem remissa ase-
 rint, ipse quidem detrimentum patietur,
 id est punietur et poenam sustinebit tran-
 sitoriam sibi et temporalem, sed salva-
 bitur quasi per ignem, id est, igne purgato-
 ri expurgabitur.

Prob. 2° eadem pars ex SS. Patribus.
 S. Augustinus lib. 21. de Civ. c. 24. ad priorem
 Matthaei locum, Neque enim, ait, de quibus-
dam veraciter diceretur, quod non eis remit-
tatur, neque in hoc saeculo, neque in futu-
ro, nisi essent, quibus etsi non isto, ta-
men remitteretur in futuro. Eadem
 repetit lib. 6. contra Julian. c. 15. n. 15.

In Psal. quoque 37. ad alterum Apos-
toli textum, Salvati erunt, ait, sic tamen
quasi per ignem..... De utroque igne sciri
essent; non solum de ido aeterno.... Sed
etiam de ido, qui emendabit idos, qui per
ignem salvati erunt.

Prima

H.

Pag

57

Augustinum sequitur Gregorius Ma-
gnus lib. 4. Dial. c. 39.

Idem Gregorius Magnus loc. cit. ad
priorem Christi sententiam, In qua, inquit,
sententia datur intelligi, quasdam culpas
in hoc saeculo, quasdam vero in futuro pos-
se relaxari.

Et S. Bernardus Serm. 68. in Cant. ad-
versus eos, qui Purgatorium impugnant,
sic ait: Si non credunt ignem Purgatorii
restare post mortem.... querant ab eo, qui
dixit, quoddam peccatum esse, quod neque
in hoc saeculo, neque in futuro remittetur.

Prob. 2. In pars Conclusionis 1.º Ex
Scriptura. Lib. 2. Machab. c. 12. v. 43. De
Iuda Machabeo dicitur: Facta collatione
duodecim milia drachmas argenti misit
Ierosolymam offerri pro peccatis mortuorum
sacrificium, benè et religiose de resurre-
ctione cogitans..... Sancta ergo et salubris est
cogitatio pro defunctis exorare, ut à peccatis
solvantur. En purgatorium clarè defini-
tum, et stabilitum.

Porro hunc 2.º dum Machabeorum li-
brum divinum et canonicum esse supra Tom.
1.º Theoloy. nostrae, Trait. 1.º De S. Scriptura,
part. 2.º c. 2.º pag. 303. humiliter demon-
stravimus.

Et verò etiamsi auctori libri huius
non alia, quam humana historia fides tri-
bueretur, ex hoc tamen Iuda Machabeo,
quod refert, factò aperte colligitur, publi-

ia tunc temporis, jam omnibus persuasum fuit^{115.}
se, Superfluas non esse, nec vanas viventium
pro defunctis orationes. Judas enim, cum
esset ex genere Sacerdotali, credendus est
hoc mandasse, quod sicbat, accepta à Ma-
joribus antiqua consuetudine Sacrificio-
rum, observari solitum esse, licet id ex
prope scriptum non legatur. atque satis
ex eo probatur pia consuetudo Sacerdotum
et aliorum fidelium hujus temporis, cum
certa persuasione, quâ credebant, talia non
frustra, nec inaniter fieri.

Prob. 2.do Ex perpetuo ac constanti
usu Ecclesia, quæ pro mortuis publica suf-
fragia ac incrementum Missæ Sacrificium
semper obtulit.

Tertullianus hujus consuetudi-
nis meminit, lib. De coronâ Militis
c. 3. Oblationes, inquit, pro defunctis
annuâ die facimus. Et lib. De Mono-
gamiâ ultra medium, de officio vi-
dua fidelis erga maritum ita scribit:
Pro animâ ejus orat, et refrigerium in-
terim adpostulat ei, et in primâ resur-
rectione consortium, et offert annuis die-
bus Dormitionis ejus.

S. Cyprianus Ep. 66. prohibet, ne
Sacrificium offeratur pro defuncto Victo-
re; quod contra præscriptam legem, Ge-
minium Faustinum Presbyterum ausus
fuisse actorem constituere, seu ad tute-
lam vel curam nominare.

S. Ambrosius pro fratre suo Sa-
tyro, pro Valentiniânô, Gratianô, et Theo-
dosio Imperatoribus defunctis Solemnes

110. ad Deum supplicationes, ac Myrrha Sacrificium obtulisse legitur.

Verum ut alia quamplura exempla taceamus, S. Aug. lib. 9. Confess. refert, Monicam matrem suam vehementer rogasse, ut huius memoria in peragendis mysteriis fieret ad altare; ac re ipsa votis ejus satisfactum fuit, cum oblatum est pro eâ sacrificium pretii nostri, inquit S. Aug. c. 12.

Et lib. De cura pro mortuis gerenda c. 1. n. 3. In Machabæorum libris, inquit, legimus oblatum pro mortuis sacrificium. Sed etsi nusquam in Scripturis veteribus omnino legeretur, non parva est universa Ecclesia, quæ in hac consuetudine claret, auctoritas, ubi in precibus sacerdotis, quæ Domino Deo ad ejus altare funduntur, locum suum habet etiam commendatio mortuorum.

Et Serm. 172. alias 32. De verbis Apostoli, n. 2. Orationibus, inquit, Sanctæ Ecclesiæ, et sacrificio salutari, et elemosinis, quæ pro eorum spiritibus erogantur, non est dubitandum mortuos adjuvari, ut cum eis misericordius agatur a Domino, quam eorum peccata meruerunt. Hoc enim à Patribus traditum universa observat Ecclesia.

2. 58
†
§ * an. Chr. 397. Casthaginensi III. c. 29. quo Decernitur, ut Sacramenta altaris non nisi à jejunis celebrentur, excepto uno die anniversariis, quo Corpora Domini celebratur. Nam si aliquorum pomeridiano tempore defunctorum commemoratio facienda est, solis orationibus fiat, si illi, qui faciunt, jam pransi reperiantur.

¶ * an. Chr. 398. Casthaginense IV. c. 79. Poenitentes,

inquit, qui attentè leges poenitentiae exequen-^{117.}
tur, si eam in itinere, vel in mari mortui
fuerint, ubi eis subveniri non possit, memo-
ria eorum, et orationibus, et oblationibus
commendetur.

Concilium Lateranense IV. Sub Inno-^X
centio III. * an. 1215. c. 68. ubi dogma Burza-^{* an. 1215.}
torii Traditione, et usu ~~hanc~~ constare sup-
ponit: siquidem preces pro requie fide-
lium defunctorum approbat, quas turpis
lucri gratia fieri prohibet. Pravas exactio-
nes super his fieri prohibemus, ajunt Pa-
tres Concilii.

Lugdunense II. Sub Gregorio X. anno ⁴ an. 1274.
1274. in formula fidei graecorum: Si ve-
poenitentes in charitate deceperint, ante-
quam dignis poenitentes fructibus de com-
missis satisfecerint, et omnis: eorum ani-
mas in poenis purgatoris post mortem pur-
gari, et ad poenas hujusmodi relevandas
prodesse eis, fidelium vivorum suffragia,
Missarum scilicet sacrificia, orationes et
eleemosynas, et alia pietatis officia, quae
à fidelibus pro aliis fidelibus fieri consue-
verunt secundum Ecclesiae instituta.

Alexantinum * Sep. ult. in Decre-⁴⁷ * an. 1438.
to de Burgatorio, cui Graeci subscripserunt,
quod eandem continet fidei professionem,
quae mox ex Concilio Lugdunensi II. rela-
ta est.

Concilium denique Tridentinum ^a * exorsum an. 1545.
Sep. 25. Decreto de Burgatorio docet: Bur-^a finitum an. 1563.
gatorium esse; animasque ibi detentas
fidelium suffragiis, potissimum vero accep-
tabili altaris sacrificio juvari; atque Epis-
copis praecipit, ut sanam de Burgatorio
doctrinam à SS. Patribus et sacris Coni-

118. illis traditam à Christi fidelibus eredi, tene-
ri, doceri, et ubique predicari diligenter
studeant. Apud eundem vero plebem diffi-
ciliores ac subtiliores quaestiones, quaeque
ad edificationem non faciunt, et ex qui-
bus plerumque nulla sit pietatis accipio
à popularibus conuentionibus secludantur, in-
certa item, vel quae speis falsi laborant,
evulgari ac tractari non permittant. Ea
vero, quae ad curiositatem quamdam aut
superstitionem spectant, vel turpe haerum
sapiunt, tanquam scandala et fidelium
offendicula prohibeant. Nihil eo Decre-
to sapientius; et ad praecavendas Novato-
rum querelas et calumnias consultius ni-

Ca
* quis post haec non rideat hil.*

Casimirum Ordinum
ex Monacho Ordinis Bra-
monstratensis in gallia
miserum apostatam Cal-
vinianum, et Syrophani-
tam turpissimum, qui in
sua raptoria, cui titulum
fecit: Commentarius de Scriptura
toribus Eccles. tom. 1. Sac. 6.
colim. 1515. scribere non
erubuit, S. Gregorium
magnum primum esse pur-
gatorii inventorem.

Prob. 4to rationibus Theologicis.
1° Ex Dictis certum est apud omnes Ortho-
dos, remissa per poenitentiam culpa mor-
tali et reatu poena aeterna, Superesse poe-
nam aliquam temporalem, iustitia di-
vina solvendam Sive in ista Sive in alte-
ra vita. Atque in eo distinguitur Baptis-
mus à poenitentia, quod per baptismum
omnis relaxetur ac remittatur poena, non
item per poenitentiam: unde nulla poe-
na seu satisfactio repetitur à baptisatis
sicut à poenitentibus, qui post baptismum
cappi sunt. Ita declarat Concilium Trident.
Sess. 5. Can. 30. Alioquin, ait S. Thomas,
melioris conditionis essent negligentes, quam
solliciti, si poenam, quam hinc pro peccatis
non implent, non sustineant in futuro. Re-
tardantur igitur animae bonorum, qui ha-
bent aliquod purgabile in hoc mundo, à pra-
e-nii consecutione, quousque poenas purga-
torias sustineant.

2° Non minus apud Catholicos
certum est, inter peccata, alia esse mor-

3. 59

* lib. 4. cont. gent.
c. 91.

talia, quae charitatem extinguunt, et anima^{ii9.} mortem inferunt; alia vero sunt tantum venialia, et quotidiana, pro quibus agenda est quotidiana poenitentia. Ita docet S. Aug. Rom. 27. et 50. lib. 83. questionum quart. 26. Atqui multi sunt, etiam inter Justos, qui cum levioribus illis ac venialibus peccatis extremum diem obunt, quorum veniam huc non impetrant, live quod morte preveniantur, live quod minus ardens et intensa in eis sit charitas; illi autem in conspectum Dei non admittentur, nisi prius purgata ac detersa fuerint leves illae lordes: Nihil enim inquinatum intrabit in Jerusalem coelestem. Apocal. 21. v. 27. Ergo p.

3°. Certum denique est, quod fess Symbolum Apostolorum, quamdam esse Sanctorum Communionem, qui communi charitatis vinculo inter se colligati mutuam sibi opem ferunt. Omnes enim Sancti et fideles unius corporis Ecclesiae membra sunt: Membra autem corporis, ait Apostolus i. cor. 12. v. 25. pro invicem sollicita sunt; et si quid patitur unum membrum, compatiuntur omnia membra. Atqui haec est vera radix et causa, cur mortui viventium precibus et suffragiis; ac vicissim Sanctorum in coelo¹ degentium orationibus viventes sublevari possint. Suffragia vivorum, ait S. Thomas, * In Supplem. q. 73. art. 9. pro sunt defunctis secundum quod unum-
tur viventibus in charitate. Jure nimirum communionis, quae est inter omnia unius Ecclesiae membra. Est quippe Ecclesia militans in terris, aut in coelo¹ trium-

* In Supplem. q. 73. art. 9.

erubi, tona
genter
em diffi
; quaque
t ex qui
tis accep
antur, in
i laboran
ttant. Ca
dam aut
pe huc
idelium
es Dece
s Novato
ltius in
logias.
Orthodo.
pā mor
spe poe
titia di
re in al
tur by
rtismu
poena
nulla po
baptisat
ptismum
um Tribu
S. Thomae
ntes, quā
p peccatis
futuro, de
um quā
undo a pa
mas purg
tholico
spe mor

De
* vide proloqui-
um in tract. de
Ecclesia, Tom. i.
Theol. nostra. 112

120. phans, aut in Purgatorio patiens, una et
eadem quoad Substantiam; diversa tan-
tum quoad modum et Statum*.

Solvuntur Objectiones.

Ob. 1° Scriptura testatur, nul-
lum pro peccatis in hac vita commissis, et
non condonatis superesse in altera reme-
dium. quodcumque facere potest manus
tua, instanter operare: quia nec opus,
nec sapientia nec scientia erunt apud
inferos, quo tu properas. Eccl. 9. v. 10. Et
c. 11 v. 3. Si ceciderit lignum ad austrum,
aut Aquilonem, in quovunque loco ce-
cidit ibi erit. Ergo.

Resp. neg. ant. ad idem Ecclesias-
tis textum dicimus cum S. Gregorio Magno
lib. 4. Dial. c. 39. illum etiam de iis, qui in
Purgatorio detinentur intelligi posse, ut
qui cum in altera vita nova sibi merita
comparare non possint, his in presenti
bonis operibus ad laborare debent, ut post
mortem saltem aliorum suffragiis ac meri-
tis juvari mereantur.

Ad 2um Resp. Sapientem ad lit-
teram loqui de morte corporali, ac velle di-
cere, ita homines necessariò morituros, et
cum mortui fuerint, per se nunquam ad vi-
tam redituros, quemadmodum lignum tan-
dem aliquando cadit, et ibi manet, ac pu-
trescit, ubi cecidit. Si autem illum de
statu animae intelligere velimus, sensus est
post hanc vitam duplicem duntaxat esse sta-
tum fixum et permanentem: unum iustitiae
in celo, à quo nunquam exiident sancti;
alterum impietatis in inferno, unde nun-

A. 50

quam liberandi sunt reprobi. At inter utrum^{121.}
que idem statum fixum et immobilem, fa-
tur aliquis temporalis et transitorius, iusto-
rum scilicet, quibus aliquid superest poenis
Purgatorii expiandum.

Ob. 2°. Duos tantum ordines eorum^{113.}
qui e vita decedunt Scriptura commemo-
rat: iustorum scilicet, qui statim Deo fru-
untur, et impiorum, qui torquentur in
inferno. Ergo tertius non superest purga-
torii locus.

Ant. prob. pluribus Scriptura testi-
monis: Matth. 25. v. 34. electis dicitur: Veni-
te benedicti Patris mei, possidete regnum...
aliis vero: Ite maledicti in ignem aeternum.

Joan. 4. v. 24. Amen amen dico vobis, quia
qui verbum meum audit, et credit ei qui
misit me, habet vitam aeternam, et in
iudicium non venit, sed transit a morte
in vitam.

Apocal. 14. v. 13. Beati
mortui, qui in Domino moriuntur. An-
do dicit Spiritus, ut requiescant a labori-
bus suis: opera enim illorum sequuntur illos.
atque pii omnes in Domino moriuntur.
Ergo omnes pii post mortem sunt in requie,
ergo nulla poena torquentur.

Sap. 3. v. 1. Iustorum animae in ma-
nu Dei sunt, et non tanget illos tormentum
mortis. Etc. 4. v. 7. Iustus, si morte pra-
occupatus fuerit, in refrigerio erit. Ergo
non in poena.

Rom 8. v. 1. Nihil damnationis est
eis, qui sunt in Christo Jesu. Atque omnes
iusti sunt in Christo Jesu. Ergo, p.

2. Cor. 5. v. 1. Scimus, quoniam si
terrestis domus nostra huius habitationis
dissolvatur, quod aedificationem ex Deo

127. habemus, domum non manufactam, aeternam
in caelis. Denique ibid. v. 10. Omnes nos
manifestari oportet ante Tribunal Christi,
ut referat unusquisque propria corporis, pro-
ut gessit, sive bonum, sive malum.

Resp. ad arg. dist. ant. Duo tantum
sunt hominum post mortem ordines, quoad
statum fixum et permanentem, conc. quo
ad statum fluentem, et transitorium, neg.
ant.

Ad 1um Ex Scriptura adductum tes-
timonium Resp. loqui Christum de ulti-
mo iudicio post generalem corporum re-
surrectionem, cum fixus et permanentis
erit hominum status, Sanctorum in caelo,
impiorum in inferno: nullus autem tunc
erit Purgatorius locus, nullus indulgentia.
Verum, ante illum ultimi iudicii diem,
medius quidam est animarum status tran-
siciens, et non permanens; earum scilicet
quae igne, seu poena Purgatorii expiabunt,
quod quid ipsis superest expiandum ac pur-
gandum.

Ad 2um Idem Ex Joan. 4. Iudicium idem
etiam ad idem ultimum iudicium referri
debere, non ad statum animarum, iustarum
ante idem iudicii diem, prout ostendunt
ea, quae sequuntur v. 25. Amen dico vobis,
quia venit hora, et nunc est, quando mor-
tui audient vocem Filii Dei; et qui audie-
rint vivent. Et v. 28. Nolite mirari hoc,
quia venit hora, in qua omnes, qui in mo-
mentis sunt, audient vocem Filii Dei:
et procedent, qui bona fecerunt, in resur-
rectionem vitae: qui vero mala egerunt, in
resurrectionem iudicii.

Ad 3^{ium} Ex Apocal. loquitur hic
S. Joannes de viris perfectis, ac praesertim
de Sanctis Martyribus: eos enim hic conso-

lari volebat / qui in charitate perfecta mori-
 untur, neque aliquod purgandium seum fe-
 runt. Quamquam et ii, qui in Purgatorio
 detinentur, beati quoque, et in Domino esse
 mortui dici possunt, cum certa sit eterna eo-
 rum salus. Quod si vero adductus Apoc.
 textus, intelligatur de miseris ac calamitati-
 bus huius vite, prout nonnullis placet, nihil
 contra nos facit: Sensus enim est, Sanctos illos
 à doloribus, et cruciatibus, quibus in hac vita
 obnoxii fuere per mortem tandem liberari;
 tametsi nonnihil in Purgatorio ad plenam
 et perfectam munditiam patientur.

5. 61

Ad 4um Ex Sap. 3. In privato uni-
 usuiusque Iudicio statim ab ipsa morte,
 aeterna uniusuiusque sortis, seu beata in coe-
 lis, seu misera in inferno certa ac determina-
 ta est. Unde Iusti in Purgatorio detenti
 dicuntur esse in manu Dei, id est, in tutissi-
 ma apud Deum custodia, tuti ab omni
 tentatione ac periculo, atque de huius aeter-
 na beatitudine securi. Unde et dormire
 dicuntur in somno pacis, ut legimus in
 Canone Missae. Aliquo etiam sensu
 dicuntur esse in refrigerio; tum quia
 spe certa futurae felicitatis se ipsos solan-
 tur; tum quia non patiuntur amplius
 artum tentationum huius saeculi.

Ad 5um Ex Ep. ad Rom. Paulus eo
 loco disputat de concupiscentia, ac vult
 dicere, eos, qui sunt in Christo Jesu, et
 eius gratia muniti non consentiunt moti-
 bus carnis suae, nihil peccati contrahere ex
 eiusmodi motibus. Itaque hoc loco Pur-
 gatorium non impugnatur, sed adversario-
 rum nostrorum haeresis, qui vera peccata
 esse volunt etiam eos motus, quos interdum ius-
 tus sentit, licet eis non consentiat.

m, atern
 Omnes no
 l. Christi
 pporis, pro
 duo tantu
 es, quora
 conc. qu
 rium, ne
 utum tes.
 De ulti-
 orum re-
 manens
 m in colle
 tem tunc
 gentia
 diem,
 status tra
 m sibilis
 ex quibus
 m ac pu
 imus idu
 m refero
 m iustam
 stendunt
 dico vobis
 ando mor
 qui ambie
 mirari hoc
 qui in me
 sibi dei
 in refero
 egerunt in
 uitur hi
 a partim
 hie conto.

Quod si serio intelligatur de Decedentibus ex hac vita, de Justis idem loqui dicendum est Apostolus, quorum ardens, et eximia est charitas, atque in tali perfecta charitate statim à morte ad coelos evolant, nullo interjecto purgatorii loco; quia nihil purgandum habent; tales sunt omnes Martyres, et omnes, qui statim à percepto baptismo ex hac vita rapiuntur: quamquam et in, qui sunt in Purgatorio, nihil quoque damnationis esse merito dici potest, cum certa sit aeterna eorum salus.

Ad 6um Ex Ep. ad Cor. 2^a Apostolus id solium aperit, patere scilicet domum coelestem post mortem, non patere ante mortem: quod autem omnes pii statim post mortem transferantur ad coelum non aperit, sed potius contrarium indicat, cum ait ibid. v. 3. Si tamen vestiti, et non nudi inveniamur. Significat enim his verbis, eos, qui meritis et virtutibus vestiti sunt, ac proinde perfectam poenitentiam in hac vita egerunt, mox in domum coelestem deduci; alios autem salvari quidem, sed sic tamen, quasi per ignem, ut ait, i. ad Cor. 3. v. 15.

Ad 7um Ex eadem Ep. et c. 5. v. 10. Verissima est Apostoli sententia; iusti enim in altera vita suffragiis viventium juvantur pro conditione scilicet et mensura bonorum operum, quae illi in hac vita fecerunt. Non enim ipsis nova post istam vitam accrescunt merita, sed ex procedentibus merentur, ut juvari possint à viventibus. Ita textum hunc exponit S. Augustinus c. 110. Enchiridii.

Eodem prois sensu intelligi debet illud Apostoli ad Galat. 6. v. 5. Unusquisque onus suum portabit. Sive, quia non propter aliena, sed propter propria peccata quisque

punitur: Sive quia aliorum meritis non ^{125.}
iuvabitur post mortem, nisi propria ipsius in
hac vita precesserint: sive denique, quia in
ultimo Iudicio nemo aliorum suffragiis ac
precibus iuvari poterit, sed quisque ex iis,
quae gessit, in corpore iudicabitur.

Ob. 3to Ezechielis 18. v. 21. dicitur ^{114.}
tur: Si impius egerit poenitentiam ab om-
nibus peccatis suis, quae operatus est.... om-
nium iniquitatum eius non recordabor.
Qui ergo ex hac vita discedunt, vel poeni-
tentiam egerunt, vel non? Si prius, eo-
rum iniquitatum Deus non amplius recor-
datur; non ergo eos punit, sed admit-
tit statim ad gloriam. Si vero poeni-
tentiam non egerunt, nullus ipsis indul-
gentiae ac satisfactioni locus relinqui-
tur. Ergo p.

Resp. dist. ant. Si impius ege-
rit poenitentiam perfectam ac comple-
tam, ut omne debitum poenae, non
tantum aeternae, sed etiam temporalis
persolverit, iniquitatum illius Deus
non recordabitur, omnemque ipsi poe-
nam etiam temporalem relaxabit, ut
fit in Martyribus, aliisque eximie
sanctis, conc. Si omnino perfectam ac
completam non egerit poenitentiam,
iterum dist. iniquitatum eius Deus
non recordabitur, ita ut eas non pu-
niat aeternam poenam, conc. poenam tem-
porali, neg.

Ob. 4to Latroni in extrema ho- ^{115.}
ra converso Christus ait, Luc. 23. v. 43. Ho-
die mecum eris in paradiso. Ergo con-

662

126. versio cordis perfecta sufficit ad salutem
sine satisfactoria poena, adeoque sine Bur-
gatorio.

Resp. Dist. cons. Ergo conversio cor-
dis perfecta sufficit ad salutem sine ulâ
post hanc vitam satisfactione, si tanta
fuerit charitatis vehementia, ac tantus
ardor, ut omnem poenitentis maculam pec-
cati et reatum poenae etiam temporalis
eluat, ut contingit in Martyribus: mayo-
rem enim charitatem nemo habet, quam
qui animam ponit pro amicis suis, con-
scius, neg. cons. Porro necesse est sum-
mam in latrone illo fuisse, Deo donante,
charitatem: quamquam et ille gravissi-
mam egit poenitentiam, cum durissi-
mam, ac turpissimam mortem constan-
ti ac patienti animo toleravit. Poeni-
tentia enim non semper ex diuturni-
tate temporis aestimanda est, sed ex ar-
dore charitatis.

116. Ob. 5to Nulla poena seu satis-
factio ab eis est exigenda, pro quibus Chris-
tus plenè ac superabundanter satisfecit.
Atqui Christus pro omnibus peccatis nostris
plenè ac superabundanter satisfecit. Ergo.

Resp. neg. maj. Christi enim
satisfactio etsi superabundans nostras
non tollit nec impedit, sed magis perficit:
quidquid enim pretii ac valoris ha-
bent humana nostra opera, derivatur
à meritis Christi. Ne ipsa quidem
plenè pro nobis satisfecit Christus pretio
sanguinis sui; sed pretium illud nobis
applicari debet per sacramenta, et per
bona opera nostra*. *Cohæredes Christi si
tamen compatimur, ut et conglorificemur.

f * Rom. 8. v. 17.

g * Per sacramenta, si
debitè percipian-

Ob. 6to *Presente culpa, crescit et*
 poena. Ergo culpa decrescente vel omni-
 no sublata, tollitur et poena; ergo re-
 missa omni culpa, remittitur etiam om-
 nis poena. Atqui iustis in charitate
 defunctis omnis culpa remittitur. Ergo
 et poena; ergo nulla ipsis post hanc vi-
 tam luenda superest: sublata enim
 causa tollitur effectus.

Resp. Dist. primum cons. Ergo
 sublata culpa mortali tollitur et poe-
 na aeterna, con. poena temporalis, neg.
 Remissa omni culpa mortali non semper
 remittitur omnis poena temporalis.
 Peccata quaedam venialia etiam in ius-
 tis esse possunt, cum extremum diem ob-
 eunt, quae quamvis charitatem non
 extinguant, tamen purgari et expia-
 ri debent poenis quibusdam tempora-
 libus, supra demonstravimus.

Negamus etiam sublata causa
 omnem tolli eius effectum; mala enim
 actus, seu actuale peccatum causa est
 reatus culpa et poena: attamen rema-
 net ille reatus, etiam postquam fluxit,
 ac transit eius causa, seu actus peccati.
 Pariter extinguitur igne, qui est causa ca-
 loris, superstes remanet calor; disrupto
 gladio, unde vulnus inflatum est, re-
 manet vulnus.

Ob. 7mo *Gal. 126. v. 3. dicitur, 118.*
Cum dederit dilectis suis bonum: ecce
hereditas Domini. Ergo Purgatorium
 non est medium inter mortem fidelium
 et coelestis hereditatis consecutionem.

Resp. Neg. cons. Verba enim illa

117.
 tollitur reatus cul-
 pa lethalis, et poena
 aeterna: per opera au-
 tem nostra satisfacto-
 ria applicatur ad tol-
 lendam poenam tempo-
 ralem. Poena quippe
 aeterna commutatur
 in temporalem, quan-
 do culpa remittitur:
 quia cum remittitur
 culpa, redditur ami-
 citia, et consequen-
 ter jus ad gloriam; ac
 proinde non amplius
 locus est aeternae puni-
 tionis: attamen exigunt
 iustitia divina iura,
 ut peccatum aliqua
 ratione puniatur; et
 idcirco poena aeterna
 mutatur in tempora-
 lem. Punienda ergo
 sunt peccata vel in hac
 vel in altera vita.

7. 63

salutem
 e sine bu
 nversio
 sine ubi
 si tanta
 ai tantu
 culam pe
 poralis
 is: mayo
 t, quem
 is, conc
 est lum
 s donante
 ravifi
 durifi
 constan
 Boeni
 uturmi
 sed exa
 seu lau
 iibus
 latisfe
 atis not
 feat. In
 ti enim
 s nostras
 is peff
 abis ha
 rivatur
 midem
 tus post
 no notis
 a, et per
 hoisti
 orificium

128. Palmista exponi possunt, vel de cetera securitate assequenda hereditatis; vel de gloriosa carnis resurrectione, quae Christi hereditas est, quam sanguine suo nobis acquisivit, ac sanctis suis in ultimo Iudicio retribuet. vel de illis iustis, qui summam Dei charitate luenti, ac divissima quaeque pro Christo perpessi, quales fuerunt Martyres, nihil post vitam huius labores, ac tolerata fortiter tyrannorum supplicia, expiandum ac purgandum habent.

119. Ob. 8° S. Augustinus nonnullis in locis de Purgatorio dubius fuisse videtur, ut Enchiridii c. 8. lib. 21. De Civ. c. 26. lib. de fide et oper. c. 18. lib. de octo Dubitantiis questionibus. Ergo.

Resp. neg. ant. Cujus falsitatem aperte demonstrant ea, quae ex ipso protulimus testimonia. Ergo adductis locis non dubitat, an sit Purgatorium, sed an cetera quaedam peccata levia et imperfectiones ex humana fragilitate contracta ibidem puniantur; item quis sit idarum Purgatorii poenarum modus.

Inst. 1° Idem S. Doctor Epist. 199. alias 80. n. 2. In quo, inquit, quemque invenierit huius novissimus dies, in hoc eum comprehendet mundi novissimus dies: quoniam qualis in die isto quisque moritur, talis in die illo iudicabitur. Et tract. 49. in Joan. n. 10. Requiem, ait, quae continuo post mortem datur, si ea dignus sit, tunc accipit quisque, cum moritur.

Resp. ad idem Idem vult huius S. Augustinus, nempe post vitam praesentem, merita vel demerita non crevere; sed unumquemque talem fu-

129.
turum in ultimò iudiciò, in ordine ad glo-
riam, vel gehennam, qualem postrema
vita dies illum invenerit. Non autem
excludit intermedium quemdam ac tran-
sitivum Statum, in quo animae iusto-
rum purgantur, si quid ipsis purgandum
superest.

Ad 2um Dum Patet ex ipso textu. So-
lutio. Conditio enim hæc, quam apponit
S. Augustinus, si dignus sit, manifestè
declarat mentem illius esse, justum re-
quiem illam non adipisci, nisi dignus
fuerit; hoc est ad plenum purgatus. Ergo
igne Purgatorii prius mundari debet, si
quid loricinum adhuc animo adherescit,
quam illa perfectà requie fruatur.

Inst. 2° Lib. 2. de peccat. merit.
et remis. c. 33. dicit, peccata hæc remissa
non obesse post hanc vitam. Et lib. de
Spiritu et Litt. c. 28. aperit, peccata venia-
lia hominem justum non impedire à vitâ
æternâ. Atqui obessent atque im-
pedirent, si daretur Purgatorium p. Ergo.

Resp. Neg. min. Peccata quorû
culpam et reatum poena æternæ hæc remis-
sa non obsunt post hanc vitam consequen-
de gloriæ tardius aut citius, prout magis
vel minus quis mundus fuerit à leviori-
bus noxiis, aut temporali poena plus vel
minus obnoxius. Peccata item venia-
lia non extinguunt charitatem, et con-
sequenter non impediunt justum à vitâ
æternâ suo tempore consequendâ, post
plenam scilicet ac perfectam Satisfactionem
Deo persolutam.

Ob. g^{no} SS. Patres communiter 120.
docent, Satisfactioni et emendationi

130. locum non relinqui post hanc vitam, ita
S. Cyprianus, ad Demetrianum. S. Chrysos-
tomus, Hom. 2. de Lazaro. S. Gregorius
Nazianzenus, Orat. 15. Denique S. Cy-
rilus Hierosol. catech. 18. Ergo, p.

8. 64
Resp. Dist. ant. Post hanc vitam
nihil est satisfactioni et purgationi locus,
quantum ad remissionem culpa mortalis,
et reatum poena aeterna, ac conversio-
nem cordis, conc. Nihil enim erit tunc
merito vel demerito locus. Quantum
ad remissionem vel culpa venialis, vel poe-
nae temporalis, qua luenda superest,
neg. ant. Certum est laudatos S. Ba-
tres loqui dumtaxat de remissione culpa
mortalis, et reatu poena aeterna.

121 Ob. 10mo Ubi nullum est meri-
tum, ibi non est vera satisfactio. Atqui
post hanc vitam nihil est meritum. Ergo.

Resp. 1° Neg. maj. Qui enim ex
Judicis sententia poenas coactus, et in-
vitus luit pro perpetrato crimine, is certe
non meretur, et tamen satisfait. Ra-
tio discriminis inter meritum et satis-
factionem in eo est, quod ad meritum
requiratur libertas, non tantum a coac-
tione, sed etiam a necessitate; ad sa-
tisfaciendum autem, satis est, quod quis
poenam patitur, et ita divina vel
humana justitia satisfaiat.

Resp. 2° Dist. min. In altera
vita justus non merentur merito actua-
li, quod ipsis de novo accrescat, conc. me-
rito, quod praecipit dum erant in via,
et quod post mortem remanet, estque
vera causa, cur ipsis viventium suffa-

gia profint. Neg. Ita S. Aug. Enchirid. 131.
c. 110. Et Serm. 172. alias 32. De verbis
Apostoli.

Instabis. Ex hac responsione duo
sequuntur minime admittenda.
Primum Etiam ipsos Demones, atque Dam-
natos, Divina justitia, tametsi coactos,
Satisfacere posse. Alterum, justos,
pro quibus nulla fiant Suffragia, eter-
num in Burgatorio permansuros. Ergo.

Resp. neg. ant. Ad primum confes-
sarium dicimus, Demones, ceterosque
Damnatos Divina quidem justitia Satisfa-
cere, at sine ulla refrigerii aut solatii spe,
necnon tandem illos torqueri necesse esse,
quamdiu remanet reatus culpe mortalis,
ac poena aeterna: at reatus ille in aeternum
manebit: In inferno enim nulla est redemp-
tio; ergo aeterna erit eorum poena. Justi
autem, qui in Burgatorio ad tempus detinen-
tur, poenas quidem luunt sine novo merito,
at cum certa spe et fiducia brevi consequen-
da felicitatis, et animo Divina justitia legi-
bus plene subiecto.

Ad 2. dum falsa proorsus est hypothe-
sis. Etsi parentes, vel amici, vel alii cognati
huic erga mortuos pietatis officio decissent, non
deest tamen pia et communis Mater Ecclesia,
ut observat S. Aug. lib. De cura pro mortuis ge-
renda, c. 4.*

Ob. 11. mo Se habet charitas ad aeter. 122.
na premia, sicut peccatum mortale ad
aeterna supplicia; Sed qui moriuntur in
peccato mortali statim detrahuntur in in-
fernum; ergo pariter qui moriuntur
in charitate, statim in coelum convolant.

* Posset etiam dici,
quod etsi pro justis
in Burgatorio deten-
tis nulla a viventi-
bus suffragia fierent,
ipsi tamen a Burga-
torio tandem libera-
rentur, postquam ven-
te Divina justitia sa-
tisfecissent; suffragia

132.
animi à vivacibus pro ipsi
oblata id duntaxat effi-
ciunt, ut à poenis citius,
quam alias eveniret, lib-
erentur.

Resp. Neg. Maj. Ut enim fect vulga-
re axioma, Bonum ex integrâ causâ, malum
ex minimo defectu. Bonum non fit perfec-
tè bonum ex qualibet virtute, sed ex vinu-
lò, et unione omnium: malum è contra
fit absolute ac perfectè malum ex quoli-
bet vitio. Propterea qui in charitate mori-
untur possunt cum idâ simul nonnihil ha-
bere, quod impediât, ne statim æternum
felicitatis præmium consequantur.

Inst. Deus longè propensior est
ad miserendum, quam ad puniendum. Atqui
eos, qui moriuntur in peccatò mortali, statim
plectit æternâ poenâ. Ergò multò magis
æternò præmiò afficere debet amicos suos
qui cum gratiâ sanctificante ex hac vitâ
decidunt.

216
Resp. Propositionem adductam
esse veram, ubi omnia sunt paria: hi ve-
rò paria non sunt. Nam homo peccator,
qui lethalis peccati reus moritur, nihil ha-
bet, unde possit Deo gratus esse; adeoque
statim à morte puniendus est: è contra qui
gratiâ sanctificante instructus moritur,
acceptus quidem Deo est in ordine ad vitam
æternam suo tempore consequendam; ve-
rùm quia aliquid in ipso expiandum ac pur-
gandum superest, necesse est, ut iustitia
divina in Purgatorio satisficiat, donec
plenè purgatus fuerit.

123.
Ob. 12.º Post remissionem culpam
nulla remanet poena; nam remissio culpe
fit per meritum passionis Christi, quod est
infinitum, et sufficientissimum ad tollen-
dam omnem culpam et poenam. Ergò ni-
hil purgandum remanet post justifica-
tionem.

133.
Resp. neg. in eam partem ant. hinc
objectioni jam satisfecimus supra in respon-
sione ad object. 5^{am}. Certè post remissionem
culpam remanent adhuc poenalitates hu-
jus vitæ, mors, morbi, et alia hujusmodi,
quibus subjacemus, tametsi Christus pro no-
bis perfecte satisfecerit; ergo etiam hoc
non obstante poterit remanere post hanc
vitam poena aliqua temporalis in Purga-
torio sustinenda. Vide, quæ in Resp. ad
object. 5^{am} diximus.

Ob. 13to Nulla poena luenda sunt 124.
iis, qui statim à peccato baptismo mo-
riuntur. Ergo nec iis, qui per Sacramentum
poenitentiae mundati sunt, et absoluti.

Resp. Neg. cons. et paritatem. Ratio
discriminis est, quod Baptismus sit Sacra-
mentum regenerationis et innovationis, à
quo omnis culpa simul et poena expungitur:
poenitentia verò sit Sacramentum sanatio-
nis, in quo majores ex parte hominis poeni-
tentis dispositiones requiruntur; gravius
quippe peccatum est, quod post bap-
tismum committitur, quam quod ante.
Discrimen istud assignat Concilium Trid.
Sess. 14. c. 2. de Poenitentiae Sacramento.

Ob. 14to Peccata venialia re- 129.
mitteri non possunt post hanc vitam: quia
non remittuntur absque poenitentia, cui
post obitum locus non remanet. Ergo inuti-
le proisus est Purgatorium.

Resp. neg. ant. Ad remissionem
venialium peccatorum non est necessaria
verè dicta poenitentia, sed virtualis dispi-
centia in hac vitâ dumtaxat sufficit, vel poe-
na Purgatorii in alterâ vitâ; nam chari-
tatem et Dei amicitiam non extinguunt.

134.
126.

Ob isto qui in ultimâ mundi huius periodo morientur, immunes erunt à poenis Purgatorii, ut pote quia nulla erunt. Ergo cur non etiam ii ab illis sunt immunes, qui ante moriuntur?

Resp. Justos huiusmodi, quibus post hanc vitam aliquid luendum erit, purgandos fore igne ultima conflagrationis, ita ut acerbitas poenae brevem illius durationem sit compensatura.

127.

S. Quintus

Utrum omnes Beati aequaliter Deum videant.

Jovinianus, quem ex professo confutavit S. Hieronymus, ut aequalia peccata, ita et merita faciebat. Qui in Saturitate Epicureus est, ait S. Doctor, subito in retributione meritorum Stoicus efficitur.

Eundem errorem, quoad Beatos, scutus est Lutherus, cum dixit, omnes esse pares Beatae Virgini in Sanctitate et meritis coram Deo: inde enim sequitur, pares etiam ei esse in premio.

Non eodem fundamento nixus est uterque hic Haereticus. Fundamentum suum sumebat Jovinianus ex parabola Evangelicâ Matth. c. 20. ubi omnibus in vineâ Domini laborantibus datur aequalis merces, nempe Denarius diurnus. Fundamentum autem Lutheri est, quia putat, omnes justos esse, non per propriam, sed per Christi gratiam, qua omnibus, qui fidem habent, aequaliter imputatur; item omnes accipere premium, non per propria, sed per Christi merita, quae similiter omni-

66 2

bus, qui fidem habent, ex æquo appli- 135
cantur.

Catholicae fidei caput est, non
aequalem esse quoad gradus et mensuram
in omnibus beatis intuitivam Dei visio-
nem. unde sit.

Conclusio.

128.

Beati in Caelo non vident æqua-
liter Deum; sed alii aliis perfectius vi-
dent pro diversitate scilicet meritorum:
ideoque beati non sunt omnes equali-
ter Beati.

Prob. 1° Ex Scriptura. Joan. 14.
v. 2. In domo Patris mei mansiones mul-
tae sunt. Loqui vero Christum de mansio-
nibus in Caelo demonstrant ista, quae se-
quuntur verba: Vado parare vobis locum.
Quod quidem similitudine Solis, Luna
ac Stellarum illustrat Apostolus 1. Cor.
15. v. 41. Alia, inquit, claritas Solis, alia
claritas Luna, et alia claritas Stellarum;
Stella enim a Stella differt in claritate;
sic et resurrectio mortuorum. Gloria igitur
corporis, juxta Apostolum, in resurre-
ctione erit inaequalis in electis; ergo eti-
am gloria animae, nam gloria corporis
commensuratur gloria animae. Et ra-
tio est, quia merita sunt inaequalia;
ergo et praemia. Unusquisque propri-
am mercedem accipiet secundum suum
laborem, 1. Cor. 3. v. 8. Et 2. Cor. 9. v. 6.
Qui parit seminari, parit et metet. Quod
de praemio ad gloriam, idem de supplicio
ad damnationem dicendum, Apocal. 18.
v. 7. Quantum glorificavit se, et in deli-

136. cuius fuit, tantum data ei tormentum et luctum

Prob. 2. Id. Ex 38: Patribus, quorum
communis haec est fides ac doctrina.

J* Acta Sincera Marty-
rum pag. 32.
S. Polycarpus, in Actis passionis huius
Iudicem sic alloquitur: Merita mea doloris
astimatione pensabo. Quanto graviora pestu-
lero, tanto premia majora percipiam.

S. Irenaeus, lib. 4. adv. haeres. c. 13. alias
27. n. 3. Plus Deum diligamus, ait, quanto
autem plus eum dilexerimus, hoc majorem
ab eo gloriam accipiemus.

Tertullianus, in Scorpiaco c. 6. Quo-
modo, inquit, multa mansiones apud Pa-
trēm, si non pro varietate meritum?
Quomodo et Stella à Stella distabit in glo-
riā, nisi pro diversitate radiorum.

S. Cyrillus, lib. de habitu Virg. in
fine, hinc virgines alloquitur: Cum habi-
tationes multas apud Patrem suum esse di-
cat: Christus: melioris habitauli hospi-
tia demonstrat: habitaula ista meliora
vos petitis, carnis desideria castrantes ma-
joris gratia premium in coelestibus obti-
netis.

S. Augustinus, tract. 67. in Joan.
Etsi alius, inquit, est alio fortior, alius alio
justior, alius alio sanctior: in domo Pa-
tris mei mansiones multae sunt. Nullus
eorum alienabitur ab illa domo, ubi man-
sionem pro suo quisque accepturus est me-
rito.... Multae mansiones diversae me-
ritorum in una vita aeterna significant
dignitates. Et lib. de sancta virgini-

tate, c. 26. In multis autem mansionibus
honoratur alius alio clarior.

S. Hieronymus, ut jam supra di-
ximus, ex professo Jovinianum asserentem,
omnia merita, perinde ac peccata, aequa-
lia esse, computavit.

Idem cum suis prædecessoribus Do-
cent SS: Ambrosius, in Psal. 38. v. 6. Hila-
rius, in Psal. 64. Chrysostomus, Hom. 4i. in
1. man ad Corinth.

137.

4367

Prob. 3to Ex Concilio Florenti-
no et Tridentino. Brevis communem
hanc Ecclesie fidem et doctrinam Definit **RG**
his verbis: Definimus illas / animas / qua **In Decreto Unionis.**
post contractam peccati maculam, vel in
his corporibus, vel eisdem exuta corpo-
ribus, sunt purgata, in Coelum mox re-
cipi, et intueri clarè ipsam Deum tri-
num et unum sicuti est, pro merito-
rum tamen diversitate alium alio per-
fectius.

Concilium vero Tridentinum Sess.
6. cap. 16. can. 32. fundamentum erroris
Lutheri evertit his verbis: Siquis dixerit,
hominis justificati bona opera ita esse do-
na Dei, ut non sint etiam bona ipsius jus-
tificati merita; aut ipsum justificatum
bonis operibus, qua ab eo per Dei gratiam
et Jesu Christi meritum, cujus vivum
membrum est, fiunt, non verè mereri
augmentum gratiae, vitam aeternam,
et ipsius vitae aeternae, si tamen in gratiâ
decesserit, consequentiam, atque etiam
gloriae augmentum, anathema sit.

Prob. 4to Ratione. Inia justi-
tiae distributivae ratio hoc necessario exi-
git, ut pro diversitate meriti sit quoque
diversa merces; sicut justitia vindex gra-
viores poenas ac supplicia à damnatis re-
petit pro majori peccatorum numero

138. vel gravitate: Justa idem Apoc. 18. v. 7. Quan-
tum glorificavit se, et in deliciis fuit, tan-
tum dote illi tormentum.

129. Solvuntur objectiones.

Ob. 1° Matth. 20. v. 9. Operarius, qui
in aequali tempore laboraverunt, aequalis re-
penditur merces, nempe idem Denarius.
Denarius autem iste figura est beatitudinis,
quae aequali mensura omnibus sanctis, retri-
buenda est, tametsi longe diversa sint eo-
rum merita. Ergo p.

Resp. Dist. min. Denarius iste fi-
gura est beatitudinis objective sumpta,
et ratione durationis aeternae, quae aequalis
erit omnibus sanctis, conc. ratione inten-
sionis, seu perfectionis. neg. min. Itaque
omnibus beatis eadem quidem beatitudo
objectiva, hoc est, Deus ipse proponitur: ea-
dem quoque est in omnibus, beatis duratio
felicitatis aeternae, quae nullum habebit
finem; at non eadem mensura perfectio-
nis, seu graduum intensiois in illa felici-
tate aeterna. Ita interpretatur S. Augus-
tinus Serm. 87. alias 59. de verb. Domini c. 4.

130. Ob. 2° Si inaequalis futura sit fe-
licitas Sanctorum, unus alteri invidet,
unde profecto turbari posset Summa illa
pax et quies, quae in caelo regnare debet.
Ergo, p.

Resp. neg. ant. In beata civitas
illa, inquit S. Aug^s. magnum in se bonum
videbit, quod nulli superiori vel inferiori
invidet, sicut enim non invident Archan-
geli Angeli ceteri: tamque nollet esse unus
quisque, quod non accepit.... quam nec in
corpore vult oculus esse, qui est digitus.

131. Ob. 3° Omnes Beati vident De-
um, sicuti est. Ergo aequaliter vident.

h
* Lib. 22. de civ. c. 30.

18. v. 7. huc
sunt, tan
1.
erarius, qui
aqualis re
sonarius,
beatitudin
lanctis, reli
sa sunt co
arius ibi p
re sumpt
qua aqual
tione inter
um. Itaque
beatitudi
oponitur
Beatis dicit
m habet
a perfec
in illa p
tup. Aug
p. Domini
i futura
i invidi
Summa ibi
are debet.
leata vult
in se bonu
idus infir
dent hinc
ollet esse
quam nec
est dignitas
i vident
er vident

Resp. neg. cons. Quia non vident 139.
Deum, quantum videri potest sicut est:
unde unus alio perfectius Deum videre po-
test, sicut est.

Ob. 4to Ens simplex, qualis est De-132.
us, non potest videri inaequaliter. Ergo
aqualiter ab omnibus videtur.

Resp. neg. ant. Quia cum Deus sit
infinitus, est objectum virtualiter multi-
plex; et eius perfectiones infinita habent
infinitos gradus virtuales, virtualiter inter
se distinctos: ac proinde videri possunt se-
cundum plures aut pauciores gradus, et ma-
gis vel minus clare pro maiore vel minore
intensione luminis gloria.

Ob. 5to Si Beati inaequaliter vi-133.
dent Deum, qui minus clare et minus per-
fecte eum vident, non sunt perfecte bea-
ti. Falsum conseq. Ergo.

Resp. neg. sequel. maj. Itaque
omnes Iusti in Coelo sunt perfecte beati,
quia omnes summò bonò perfecte quoad
essentiam possessionis fruuntur, et eorum
appetitus perfecte satiatur, cum nihil
amplius desiderent. Beati quippe om-
nes, cum efficaciter Deum amant plusquam
se ipsos, et omnia ad eius gloriam referant,
efficaciter se conformant voluntati divinae,
quà statutum est, inaequalem beatitudi-
nem retribuere pro inaequalitate merito-
rum. Item cum proximum sicut se
ipsos perfectissime diligant, de alio-
rum bono maiore beatitudine gaudent,
necum eis invident.

140.
134.

§ Sextus.

De ceteris Questionibus,
quae circa intuitivam Dei visionem
in Scholis proponi et expendi
solent.

Theologi Scholastici, proterea, quae
jam tractavimus, varia adhuc circa intuiti-
viam Dei visionem discutiri consueverunt:
ut 1.º An in hac vita mortali aliquibus,
proter Christum, concessa fuerit saltem
transeunter intuitiva Dei visio. 2.º
Utrum in ea quaedam Dei species sive im-
pressa, sive expressa sit admitterenda. 3.º
Quid sit lumen gloria, et quae ejus neces-
sitas, quaeque officia. 4.º An et
quomodo intellectus concurrat ad visio-
nem Dei intuitivam. 5.º Quidnam
Beati in Deo videant? 6.º An vi-
sio beatifica Angelorum et hominum
sit ejusdem speciei. 7.º Denique,
quodnam sit principium inequalita-
tis visionis beatifica, seu unde illa oria-
tur.

Verum ut ut Subtiles videan-
tur haec quaestiones, non tamen tanti
ponderis eas esse arbitramur, ut diu-
tius iis immoremur, ad graviora quip-
pe et utiliora vocamur. Attamen
ne illorum Theologorum, quos simi-
lia delectant, indignationem, si illas
neglexerimus, inurramus, atque eas
à nobis omnino contemni criminen-
tur, breviter circa illas mentem nos-
tram aperire animus est.

135.

Pyitur ad i^mam. Dubium non
est, quin, Deo volente, homo in hac vi-

tā mortali ad intuitivam Dei visionem ad 141.
mitti possit. At an id quibusdam concessum
jam fuerit, omnino incertum est. Neque
enim ea, quae Scriptura Exod. 33. v. 19. Et
Num. 12. v. 6. De Moyse; item 2. Cor. 12. v. 2.
et act. 26. v. 18. De S. Paulo commemorat,
ita eisdem intuitivam, dum adhuc in hac
vita essent, Dei visionem asserere viden-
tur, quin alii ejusdem Scripturae textus,
ut Exod. 33. v. 20. et 21. Joan. 1. v. 18. Et 1.
Cor. 13. v. 12. eis illam denegare videantur.
Minus adhuc ad rem faciunt ea, quae S. Gre-
gorius lib. 2. Dialog. c. 35. De S. B. N. Be-
nedictō refert, quod nempe sub uno Solis
radio totum mundum collectum viderit:
Hoc enim visionem aliquam potius sa-
piunt, quam intuitivam Dei visionem.

Ad 2. Jam Theologi post Philoso- 136.
phos duplicem speciem distinguunt, unam
impressam, quae virtualis est objecti si-
militudo, seu imago ac representatio, quae
intelligibilis dicitur, ac affectivè concurret
ad intellectionem cum ipsa facultate; al-
teram verò expressam, quae formalis est
objecti cognitio, ac terminus cognitionis
actualis, et vulgò verbum mentis, seu
Sermo interior appellatur.

Certè cum objectum visionis, divi-
na scilicet essentia, sit per se se intime
praesens intellectui, ac immaterialis, pro-
lus inutilis, ac superflua videtur species in-
telligibilis, quae destinata est ad supplen-
dam objecti praesentiam, vel impropor-
tionem.

Admittenda tamen videtur in visione Dei beatifica species, quae dicitur expressa, seu verbum mentis: Quia ut ostendit S. Augustinus lib. 9. de Trinit. c. 11. animus, cum se ipsum aut aliud quodlibet intelligit, rei cognita similitudinem et speciem quamdam intra se efformat, quae expressa species est ipsum mentis verbum, seu similitudo formalis et actualis cognitionis nostrae terminus: atqui datur tale verbum mentis in visione Dei, tum quia intellectio vera est actio mentis; omnis autem vera actio habet aliquem terminum, sed terminus formalis intellectiois vocatur species expressa, seu verbum mentis: tum quia mens nostra reddi non potest actu et formaliter intelligens, nisi per aliquid intrinsecum, cum sit facultas vitalis; illud vero intrinsecum et formale vocatur species expressa*.

* cognitio seu visio bifariam spectari potest, 1. quatenus directa est et tendit in objectum. 2. quatenus repraesentativa est objecti, illudque exprimit: quatenus directa est in objectum dicitur simpliciter visio vel cognitio seu idea formalis, quatenus vero est ipsissima objecti representatio, verbum, similitudo aut species expressa appellatur, id est idea objectiva.

Inde Theologi supposita fide, probant aeternam Verbi divini generationem, quae terminus est actionis, quam Pater aeternus se ipsum intelligit, et intelligendo Filium suum seu Verbum suum producit.

AD 3^{iam} Jam alibi adnotavimus, Lumen gloriae esse habitum intellectualem supernaturalem, qui intellectum elevat seu erexit ad elicendam Dei visionem. Certè quemadmodum ad fidem, spem, charitatem, aliasque virtutes internas requiritur auxilium supernaturale, quia naturae vires superant, ita etiam ad visionem Dei intuitivam requiritur quoddam auxilium supernaturale, quod lumen gloriae appellatur, juxta istud Gal. 35. v. 10. In lumine tuo videbimus lumen. Lumen quippe illud gloriae non requiritur

...ante objecti...
...tam...
...convenit...
...causa...
...instrumentum...
...tonguem...
...ad omnem...
...tonguem...
...omnium a...
...intelle...
...agit et...
...Dei el...
...ad eliu...
...vires...
...intelle...
...nam into...
...nale est...
...aliter est...
...comatur...
...et esse...
...imati...
...tam...
...trini...
...tributa, q...
...quavis non...
...tales horum...
...tos. 2°...
...lum ex...
...alii passu...
...ctus, alii...
...veant...
...trinas popu...

143.
ex parte objecti, id est, Dei, qui intus præ-
sens est; sed ex parte potentia, seu mentis crea-
ta, ut nempe adjuvetur, et elevetur ad De-
um clarè ac intuitivè videndum.

Ad 4^{am} tam videtur, quod Intellectus, 138.
activè concurrat ad visionem Dei beati-
ficam, ut causa principalis; lumen verò
glorie ut instrumentum Dei. Quia in-
tellectus tanquam vitalis facultas activè
concurrit ad omnem veram intellectionem
et quidem tanquam causa principalis, ut
potè proximum ac immediatum vitale
principium intellectionis vitalis. Lumen
verò gloria agit et concurrit tanquam ins-
trumentum Dei elevantis et roborantis
intellectum ad eliciendam actionem, quæ
naturales ejus vires superat. Unde patet
lumen gloria intellectui creato non esse con-
naturale, nam intrinsicè ac essentialiter
supernaturale est, quod autem intrinsicè
et essentialiter est supernaturale non po-
test fieri comaturale; sicut quod est
intrinsicè et essentialiter rationale, non
potest fieri irrationale.

¶ Est quippe ejusdem
ordinis cum infusis
habitus fidei, spei,
charitatis, et gratia,
qui habitus in sua
substantiâ et en-
titate sunt super-
naturales.

Ad 5^{am} tam Beati vident 10 Dei 139.
essentiam, trinitatem personarum, om-
nia attributa, quæ creduntur in hac vi-
tâ, quamvis non videant omnes gradus
virtuales horum attributorum, ut potè
infinitos. 2°. Creaturas possibili-
secundum lumen esse propriam, alii quidem
plures, alii pauciores, cum alii claris et
perfectis, alii minus perfectè et clarè De-
um videant. Nemo tamen videt omnes
creaturas posibles, quia nemo videt om-

144 nes gradus virtuales omnipotentia Divina,
utpotè infinitos. 3° Decreta Divina.

6 70
4° Creaturas existentes cō plures vel pau-
iores, quō perfectius vel minus perfectè
Scientiam visionis intuitivæ habeant. Cognos-
cunt tamen omnes Beati omnia Singula-
ria, quæ ad ipsos spectant, qualia sunt ea,
quæ ad Beatos pertinebant, cum in terris
degerent, et preces quæ ad eos diriguntur,
hauc vident in Deo, vi scilicet visionis
beatificæ.

140 Ad 6^{am} Dicimus visionem bea-
tificam hominum non differre specie à
visione beatificâ Angelorum, sed esse ejus-
dem speciei cum illâ. Nam, ut passim
in Philosophiâ nostrâ exposuimus, actiones
specificam suam distinctionem desumunt
ex objecto, et modo in illud tendendi: Atqui
idem est objectum in visione beatificâ An-
gelorum et hominum, ipsa nempe Dei
essentia; idem modus vivendi Deum, da-
re scilicet ac intuitivè.

141. Ad 7^{am} denique questionem,
Dicimus, Inæqualitatem visionis beati-
ficæ oriri, tanquam à causâ physicâ to-
tali et adæquatâ ab inæquali lumine
gloriæ, inæqualitas enim visionis beati-
ficæ tota pendet ex meritis quibus cor-
respondet; est quippe visio Dei beati-
ficæ merces, et præmium. Ergo cum Beati
in coelō inæqualiter Deum videant, ~~proinde~~
~~merces~~ necnon proinde merces eorum et
præmium sit inæquale, inæqualitas hæc
ab eo repetenda videtur, quod in ipsis est in-
æquale. Atqui solum lumen gloriæ est
in ipsis inæquale. Ergo id.